

Št. 116

**JANUAR
2016**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

1 EUR

Polovico dobi prodajalec.

Številka prodajalca:

KRALJI ULICE

Odgovorna in izvršna urednica:

Mirjam Gostinčar

Tehnični urednik:

Chris Hartke

Uredniški odbor:

Bojan Dekleva, Luna Jurančič Šribar, Jean Nikolić

Sodelavci uredništva:

Tomaž Golob, Gregor B. Hann, Jakob Harisch, Jurij Kunaver,

Barbara Jozelj, Žiga Novak, Senko Juričič, Nina Stepanovič

Grafična zasnova:

Karlo Medjugorac

Lektoriranje:

Mojca Pipan

Ilustracije:

Janne Karlsson, Nik Knez - posthumno, Janez Kompare, Laura Ličer,

Damjan Majkič, Lea Artist Mihalič, Severa, Tjaša Žurga Zabkar

Fotografiji na ovitku:

Nada Žgank

Tisk:

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Cena časopisa v ulični prodaji je 1 EUR.

V primeru pošiljanja časopisa po pošti je cena enega izvoda 2 EUR.

Letna naročnina za organizacije v Sloveniji znaša 24 EUR,

v tujini pa 48 EUR.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

E-pošta: info@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0510 0801 2105 010 odprt pri ABanki Vipac d. d.

SMS-KOMENTARNICA:

030 323 306

PRAVILA PRODAJE ČASOPISA KRALJI ULICE

Ker želimo, da bi časopis Kralji ulice lahko prodajalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev, je pomembno, da vsi skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Ko prodajalci prodajajo časopis Kralji ulice, namreč ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice. Doslej so bili naši prodajalci v javnosti zelo dobro sprejeti in so mnogi kupci pohvalili njihov pristop. Zelo si želimo, da tako ostane tudi v prihodnje, zato prodajalce in prodajalke prosimo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis Kralji ulice še bolj približati našim bralcem.

1. Časopis prodajam na miren in nevsipljiv način.
2. Drugim prodajalcem časopisa Kralji ulice izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do prodaje časopisa kot jaz.
3. Z drugimi prodajalci se miroljubno dogovarjam tudi glede lokacije prodaje.
4. Morebitne nesporazume rešujem na miroljuben način.
5. Med prodajanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.
6. Časopis prodajam po njegovi ceni in kupec ne zavajam.
7. Med prodajo časopisa ne beračim.
8. Spoštujem odločitev kupca glede nakupa časopisa.
9. Med prodajo imam uradno izkaznico društva na vidnem mestu.

Če se prodajalec ne drži pravil prodaje, je na to najprej opomnjen s strani strokovnega delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do prodaje časopisa Kralji ulice. Prosimo kupce, naj nam v uredništvo sporočijo morebitne kršitve zgornjih pravil! Zbiranje prispevkov za ponatis časopisa ni aktivnost društva, ampak je poskus zavajanja kupcev!

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana – Ministrstvo za zdravje

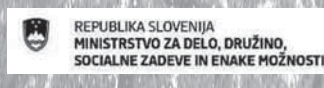
Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti – FIHO

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev prispevkov

ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

NAŠ SVET

foto: osebni arhiv

Z bleščeče plavimi karticami press čakamo ob rešetkah v Šentilju ter policiji brundamo: »Samo za par minut.« Večkrat zapored se vprašamo, kaj pravzaprav počnemo. Sramežljivo postopamo ob ograji in se spogledujemo z bitji na drugi strani. Čemu upamo, da bomo lahko spregovorili, se spoznali, si povedali zgodbe?

Sprva nas ljudje vprašajo, če na mejah pomagamo. To se pravi, če previdno zakriti z maskami razdeljujemo pašteto in čevlje. Kape za nešteta rdeča ušesa, ki neugnano štrlijo izza pristriznenih las in jim je mraz. Kot vsem otroškim ušesom decembra.

Če bi to držalo, bi družba ocenila, da smo precej v redu ljudje. Da že nim dajemo piti in se prezeblim pomagamo pokriti. To bi pomenilo, da smo dobrosrčni in altruistični. Pa žal ne prihajamo zato.

Verjetno smo upali, da bomo bolje razumeli. Valovi beguncev, hudourniki, reke, vagoni, večmestne številke. Izrazoslovje, ki je izvrstno za opisovanje pojavov, a begunstvo je mnogo več kot le pojav. To ni poplava ali plima. To so ljudje.

Koliko časa traja, da ne vidimo več le gneče burk? Moških, ki so preveč bradati, smeti, ki so preveč odvržene, naše trave, ki je nepovratno potacana ... Kolk časa je potrebnega, preden nehamo zreti v drugačnost in zagledamo enakost? Morda je dovolj en stisk roke, ki plašno najde pot skozi ograjo. Ali pa je dovolj dojenček, ki ti ga njegov oče nežno zaupa v skrb. Koga mogoče prepriča zgodba Ahmeda, ki so ga po štirih urah rešili iz Egejskega morja, drugega solze, nemir, jeza ljudi, ki ne zmorejo več svoje poti. Tretjega podarjena Domačica, ki jo mama pozorno razdeli med svojih pet otrok.

Zagotovo ti ljudje potrebujejo našo pomoč. Imamo mir, varnost, denar, obleke, relativno svobodo in pravico izbirati. Seveda jim moramo pomagati. Moramo, če nočemo, da nas zgodovina pohrusta in odvrže na odlagališče v družbo genocidov, diskriminacije, sužnjelastništva in Hunov. To sploh ne bi smelo biti vprašanje.

Obstaja pa tudi druga plat, ki jo večinoma prezremo. Tudi mi potrebujemo njihovo pomoč. To čutim vsak dan bolj. Mi imamo strah, oni imajo pogum. Mi imamo stvari, oni imajo sanje. Da ne bo pomote, ne mislim pomoči ob revoluciji, kot se nadejajo najbolj srčni aktivisti. Ne bodo zavzeli mesta izgubljenega proletariata in rešili zgodovine. Ne. Potrebujemo pomoč, kakršno nam bodo zmožni dati. Morda nam bodo pokazali, kako biti malo manj neumni. Mogoče bodo otežili naša liberalna prizadevanja. Kdo bi vedel. Ne računam na to, da bo vedno prijetno. Zagotovo bodo ogledalo, ki ga mnogi ne bomo prenesli ...

Spoznali smo, da na mejo hodimo predvsem zase. Oklepamo se svoje človečnosti. Sistem, ki ga imamo za svojega, postaja tako tuj. Bodeč kot žica, ki ga obdaja. Strah in sovraštvo, nestrpnost, militarizacija, ograjevanje. Mladi in pijani od idealizma na meji iščemo ljudi, ki nam pomagajo verjeti. Verjeti, da se moramo boriti za svet, ki bo naš in prijazen. Dosti lažje nam jih je najti v gneči pred bolnišničnim šotorom ali na blatnih poljih kot v mestu, katerega betonske stene vpijejo: Stop islamizaciji! Ustavimo invazijo! Smrt lezbam. Hodimo tja, kjer najdemo več razumevanja in bratstva, kot nam ga dajejo zidovi naših hiš, institucij, vasi.

Morda nismo preveč dobri ljudje. Nismo dosti pomagali, nikogar nismo rešili. Strah nas je in nismo prepričani, da poznamo rešitve.

A vsaj ne vidimo več množice in begunskih valov, temveč vidimo obraze. S sabo nosimo dečka, ki nam je povedal, da bo v Nemčiji lahko hodil v šolo. Mislimo na malčico, ki je v Šentilju shodila, in se nasmehnemo, ker smo edini na svetu, ki smo ta trenutek ujeli v fotoaparatus. Pomislimo na moškega, ki bi v Belgiji rad vozil tovornjak.

Hodimo na meje in preko njih ter vam od tam pošiljamo zgodbe. Še vedno verjamemo, da nas je dovolj. Napravimo bodočnost vzdržno.

Lucija Klun

Kazalo:

- 2 UVODNIK
- 3 TO SEM JAZ
- 5 SLIŠANJE GLASOV
- 6 O NOVI VRSTI
- 7 ZGODOVINA BREZDOMSTVA
- 8 KRIŽARJEVA KOLUMNA
- 9 TATU ZGODBA
- 10 BREZDOMNE ŽIVALI
- 10 ZGODBA O ...
- 11 ANGAŽIRANA ANTROPOLOGIJA
- 12 NEKAJ CESTNIH
- 13 ANEKDOTE IZ PRODAJE
- 14 DOGODKI
- 16 MOJA DOSEDANJA IZKUŠNJA Z BEGUNSKO KRIZO
- 18 ZGODBA BEGUNCA
- 20 LJUDJE SMO, KER DRUG V DRUGEMU VIDIMO ČLOVEKA
- 21 pOdpiram - POLONA GLAVAN
- 22 SOL IN KOPER
- 23 GOSTUJOČI KOLUMNIST
- 24 IZZA REŠETK
- 25 KRALJICA IN KRALJICA
- 26 KRALJEVI RECENZOR
- 29 KRALJ IN KRALJ
- 30 pOdpiram - SAMO RUGELJ
- 31 MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK
- 33 BREZPLAČNE PRIREDITVE
- 33 SMS-KOMENTARNICA
- 34 RAZVEDRILO

To sem jaz:

ROMAN

foto: MG

Prihajam iz Češke, kjer sem preživel otroštvo in mladost. Ne spomnim se zelo dobro, ampak nekje do dopolnjenega drugega leta sem živel v sirotišnici, potem pa me je posvojil par, ki me je lepo vzgajal, za kar sem jima globoko hvaležen. Bila sta zelo dobro materialno situirana, v tem tudi vidim svoj problem, preveč sta me namreč razvajala. Očim je imel pleskarsko podjetje, mačeha pa je oddajala sobe arabskim priseljencem, predvsem invalidnim otrokom. Pomagal sem ji pri tem delu. Končal sem srednjo šolo (socialno-pravno), poleg tega pa trinajst let treniral šotokan karate. Pridobil sem črni pas pri mojstru gospodu Funakoshiju in veliko potoval po svetu po raznih tekmovanjih. V Las Vegasu sem zmagal, na Japonskem pa kot edini Evropejec dosegel 4. mesto. Potem sem počasi zabluzil. Pri trinajstih sem začel kaditi travo, pri šestnajstih pa jemati metamfetamine. Na Češkem je to zlahka dostopno, če ne jemlješ, nekako nisi »in«. Doma sem na veliko kradel, tako denar kot ostale zadeve, ki sem jih spretno pretopil v denar. Pri sedemnajstih sta se moja krušna starša ločila in nekaj časa sem bival pri enem, potem pri drugem, nazadnje pa sta me vrgla na cesto, ker nisem ukrenil ničesar, da bi popravil situacijo. Prepotoval sem večino Evrope in se skušal osamosvojiti, si najti primerno službo. V Sloveniji sem pristal v želji, da bi se vključil v komuno, kjer pa nisem vztrajal. Trenutno živim na cesti in prodajam Kralje. Hvaležen sem, da to lahko počnem kot tujec, saj tako lahko poskrbim za svoje dnevne potrebe. Moj življenjski moto je: Bodi iskren. Hočem biti in se pokazati tak, kot sem. Sovražim pretvarjanje.

HVALEŽEN SEM, DA TO LAHKO POČNEM KOT TUJEC, SAJ TAKO LAHKO POSKRIBIM ZA SVOJE DNEVNE POTREBE.

03
KRALJI
ULICE

POSREDOVALNICA RABLJENIH PREDMETOV

STARA ROBA, NOVA RABA.

POLJANSKA C. 14, LJUBLJANA.

Tel.: 059 010 075

www.robaraba.si

Usmerjamo stvari na prave konce.

Pridite, prinesite, odnesite.

Obratujemo vsak dan med 10.00 in 19.00,

ponedeljki med 12.00 in 19.00,

sobote med 10.00 in 14.00.

SKLADIŠČNA RAZPRODAJA

Ul. Milana Majcna 4, Ljubljana.

Tor., sre., čet. med 11.00 in 16.00.

KRALJI
ULICE

"Enmu odveč, drugmu všeč."

STARA NOVA
ROBA

Sestop

Dol in spodaj se skrivajo niti,
ki ne prodajajo lutk.
Precenjena svoboda
iztiri predstavo.
Gledam in se učim.
Smrtonosni gad me bo požrl,
ko odgriznem modrasov rožiček.
Sikam v prazno,
ko me prerastejo luske.
Kače mi hodijo naproti,
jaz pa jočem na robu prepada.
Ponuja se sveti nikoli.

Karmiss

foto: Sandra Požun

DECEMBER BLUES

DNEVI TEMNO KRATKI, NOČI DOLGO PREDOLGE,
BURJA MORJE DVIKUJE, S KAMENJEM OBALO ZASUJE,
SOBA MAJHNA, V NJEJ LE POSTELJA, PET MINUT VROČE VODE
ZA KOPANJE, VLAŽNO MRZLA ODEJA IN PREPOVEDANO KUHANJE.
LE SPREHODI DO RIBIČEV, NJIH DELO OPAZOVANJE, SEZONA LOVA,
CIPLJI, BRANCINI IN LIGNJI PREPLETAJO SE V MREŽI UJETI,
VREČKO CIPLJEV RADODARNO DAJO IN PIKNIK NAREDIMO.
RIBIČI HVALA, A BURJA POVSOD DIVJA, MORJE, DECEMBRA
TAKO GLOBOKO SIVO IN MRAČNO SI, SKORAJ BI ME ŽE POJEDLO,
ZAMENJAM TE LETNO JESENSKO MORJE ZA ZASNEŽENO LJUBLJANO,
BOLJ VESELO, Z LUČKAMI OBDANO, STOJNICE ŽE ZGODAJ ZJUTRAJ ROPOTAJO,
PRVE STRANKE SE OGLAŠAJO, DELIJO SE PENTLJE RDEČE,
V SEKSU BREZ KONDOMA ISKANJE SREČE, SVETI NIKOLAJ S SPREMSTVOM
ENE KAZNUJE, ENE OBDARUJE, MANDARINE IN SLADKARIJE,
DECEMBER BLUES, BLUES SNEŽINK PADAJOČIH,
NEŽNO TOPEČIH ZVEZDNATIH KRISTALOV, LE KAKO TAKO
NEŽNO BELO PREPROGO SKLEKLJAJO IN V LED VEJO, LIST, CVET
UJAMEJO, KOT DA VEČNO TAKO BO OSTALO?
OTROŠKI SMEH, SANKE, SMUČKE IN KEPE NAGAJIVE,
DECEMBER BLUES, BLUES JELK OKRAŠENIH,
ADVENTNIH VENČKOV, BLUES DNEVA KULTURE VESELEGA,
KO NE MISLIŠ NA DENAR ZA VSTOPNINO, VSTOPIŠ V NARODNO GALERIJO
IN UGOTOVIŠ, KAKO JAKOPIČEVE SLIKE DECEMBRA ŠE BOLJE OŽIVIJO,
DECEMBER BLUES, BLUES, KO SE DRUŽINE ZBLIŽAJO ALI ODDALJIJO,
BLUES, KO NEKDO POČUTI SE TAKO PRESNETO SAMOSAM,
BLUES POZABE IN PRIČAKOVANJ, ZAKLJUČKOV LETNIH IN PLANOV SLEDEČIH,
DECEMBER BLUES, BLUES VESELJA, BLUES BLODNJAKOV IN BLUES SKUŠNJAV.

ANASTAZIA OM

BAVBAV GLASOV

V času od 5. do 7. novembra 2016 smo se udeležili 7. svetovnega kongresa slišanja glasov (World congress of Hearing voices). Kako izbrati »pomembno« ali »najpomembnejše« sporočilo s tako zanimivega kongresa? Morda s stavkom Willa Halla, slišalca glasov in terapevta: »Ko govorim z ljudmi o duševnem zdravju, mi govorijo o življenju.« Morda se komu lahko zazdi navadna floskula, vendar dobi izjemno težo in pomen, če jo beremo v kontekstu alternativnih pristopov k psihozi, kot jih razvijajo mnogi, med drugim tudi mednarodna mreža Intervoice, ki je organizirala omenjeni kongres. Očitno bom nadaljeval s citati, ki so name naredili še poseben vtis. »Psihatrija potrebuje okrevanje (recovery).« Ali pa: »Shizofrenija je halucinacija psihatrije.« Človeku s ponotranjeno potrebo po vzdrževanju srednje linije, meje dobrega okusa, bi se ti vzkliki zdeli pretirani. Pretirane pa so lahko zgolj posplošene sodbe o stvari, ki je ne poznaš. Na kongresu pa ni šlo za to, prej je šlo za deljenje teorije in prakse, predvsem tistih z lastno izkušnjo slišanja glasov. In ravno vračanje k človeški izkušnji je v mojem razumevanju najpomembnejši poudarek t. i. »alternativnih pristopov k psihozi«, kot jih razvijajo v omenjeni mednarodni mreži slišanja glasov.

Zakaj pa si zaslužijo naziv *alternativni*? Alternativni glede na kaj? Glede na psihatrijo, kot jo poznamo na globalnem Severu. Glede na taisto psihatrijo, ki jo je kolonialni projekt vsilil tudi v okolja, ki jim ta pristop ni bil nikoli domač. Ta glasove večinoma razume kot znak bolezni, slednjo pa enači s »stvarjo«, objektom, ki ga določajo predvsem zakoni biologije. Ta pristop večinoma ne pusti veliko prostora za poskuse razumevanja *vsebine glasov*, v svoji najradikalnejši obliki pa ga ta vsebina niti ne zanima, saj gre za »halucinacije«, torej »nerealne« vsebine, ki se jih slišalcem glasov psihatrija skuša pomagati znebiti s psihofarmakološko terapijo. Pa psihatriji uspeva? Pogosto prav sami slišalci glasov pravijo, da so jim zdravila v najboljšem primeru pomagala zmanjšati intenzivnost glasov, vendar ti pogosto ostanejo prisotni. Psihatrični pristop mednarodna mreža Hearing voices že od leta 1997 postavlja pod vprašaj oz. gradi »alternativo« v prav vsaki od zgoraj opisanih točk. Kot pri vsakem drugem družbenem pojavu tudi pri slišanju glasov obstaja kopica pogledov in razumevanj. Zato je bila še posebej zanimiva predstavitev indijske iniciative Transforming Community for Inclusion, ki gradi alternativo psihatričnemu pristopu v skladu z lokalnimi znanji, poudarja pa pomen prehrane, družbene podpore in podobnega pri okrevanju po psihosocialni stiski. Omenjeni pristop ima veliko skupnega s pristopom Intervoicea – oba glasove želita razumeti izven okvirjev biološkega vidika, ki ga nadomeščata predvsem z družbenim in psihološkim.

In če zamenjamo psihatrični zorni kot za psihosocialnega, je težko govoriti o »duševnih boleznih«, zato je treba iskati drugačne izraze. Ustaljeni izraz »slišanje glasov« je zgolj eden izmed možnih. V razumevanju psihosocialne stiske »alternativa« spodbuja ljudi z izkušnjo slišanja glasov, da sami definirajo, s čim in na kakšen način se spopadajo s stisko ter kakšen pomen pripisujejo tej izkušnji. Neprijetnih psihotičnih izkušenj »alternativa« ne razumeva kot stiske, ki nujno vznikne v posamezniku/ci in jih ne razume niti kot primarni problem. Če povzamem Willa Halla: pravi problem sta izolacija in (družbeni) nemoč osebe s psihotično izkušnjo in ne psihoza sama po sebi. Podobno s tem so tudi glasovi sami videti, čeprav neprijetni, tečni in morasti, kot vir rešitve in ne kot problem. Kako pa je »halucinacija«, pa še neprijetna po vrhu, lahko vir rešitve? Če jo razumemo kot *pomensko izkušnjo*, lahko njen pomen iščemo v življenjski zgodbi slišalca/ke v stiski. Da nadaljujem z navajanjem misli z delavnic kongresa: »Glasovi so normalen odgovor na

nenormalne življenjske okoliščine.« Kot take jih je treba poslušati, saj nekaj pomenijo, nas o nečem nagovarjajo. In če tradicionalna psihatrija vidi komunikacijo z glasovi kot del znakov bolezni, jo »alternativa« vidi kot pot do boljšega razumevanja glasov. Če psihatrija »patologizira« izkušnjo slišanja glasov, torej jo razume kot bolezen, jo »alternativa« »biografizira«, torej postavlja v okvir življenjske zgodbe osebe.

Ko berem zgornje vrstice, vidim, da lahko zgledajo kot kako akademsko razpravljanje. Vendar pa spoznanja s kongresa tako navdušeno povzemam zato, ker predstavljajo znanje, do katerega so prišli večinoma ljudje z lastno izkušnjo slišanja glasov (ki je jaz sicer nimam). Ta drugačen pogled na glasove jim je pomagal osmisliti, kar se je dogajalo z njimi. Obstajajo ljudje, ki se lahko pogovarjajo z glasovi, jih nadzorujejo in jim namenijo zgolj toliko časa na dan, kot se jim zdi potrebno. Prav sprememba odnosa do glasov je po izkušnjah mnogih glavni dejavnik pozitivne spremembe. Obstajajo ljudje, ki jim glasovi pomagajo in jih vzpodbujajo. Obstajajo ljudje, ki slišijo glasove, pa nimajo izkušnje hospitalizacije ali kakršne koli druge klinične izkušnje zaradi njih.

Na kongresu je bilo mnogo ljudi z lastno izkušnjo, tako imenovanih strokovnjakov iz izkušenj. Bodisi so zasedali govorniški oder ali izvajali delavnice bodisi so po predstavitvah drugih vstajali in po mikrofону z vsemi v dvorani delili svojo izkušnjo. Hvala jim za to, saj so vsem prisotnim dali močen vtis, da je veliko takih, ki so svoje glasove vključili kot del sebe v svoja življenja, ki z njimi funkcionirajo, nemalokdo tudi brez terapije z zdravili. Ali kot je rekla neimenovana slišalka glasov: »Rekli so mi, da sem izjema, ker sem preživela psihatrijo. Zdi pa se mi, da nas je takih veliko in da torej nismo izjeme. Izjeme so strokovnjaki, ki zmorejo poslušati.« Kljub temu da na splošno, po izkušnjah samih slišalcev s psihiatrično zgodovino, to drži, je vseeno prijetno presenetilo število psihiatrov in drugih profesionalnih strokovnjakov na področju duševnega zdravja. Ko sem v pogovoru neko špansko psihiatrinjo, udeleženko delavnic, vprašal, kaj si misli o njih, ni nehala poudarjati, da se je naučila veliko. Morda to pomeni, da je psihatrija na poti do »okrevanja«?

Kakor koli, kompleksen in hkrati pogost družbeni pojav, kot so glasovi, si zasluži več zornih kotov in več načinov pristopanja k njim kot zgolj psihiatrični način. Odpirati varne prostore, kjer lahko ljudje s podobno izkušnjo te tudi delijo, si medsebojno pomagajo in se predvsem poslušajo, se zdi torej več kot potrebno. In ti prostori naj bodo odprti za ljudi z najrazličnejšimi razumevanji svojih glasov in naj vztrajajo na sprejemanju teh razumevanj in vsebine glasov kot pravih in resničnih za ljudi, ki jih imajo.

V družbi, ki daje prednost tekmovalnosti, znanstvenim dejstvom, individualnosti in ki vse bolj opreza za odstopanja od družbenih norm, je treba graditi prostore, ki dajejo prednost raznolikosti, v njej vidijo potencial za spremembe, poudarjajo združevanje in opozarjajo na izključevalnost sveta, kjer vladajo strogo ločene kategorije normalnega in nenormalnega. Ali kot pravi krilatica projekta Icarus, enega izmed »alternativnih« pristopov v duševnem zdravju: »Kaj pomeni biti nor v svetu, ki je očitno nor?«

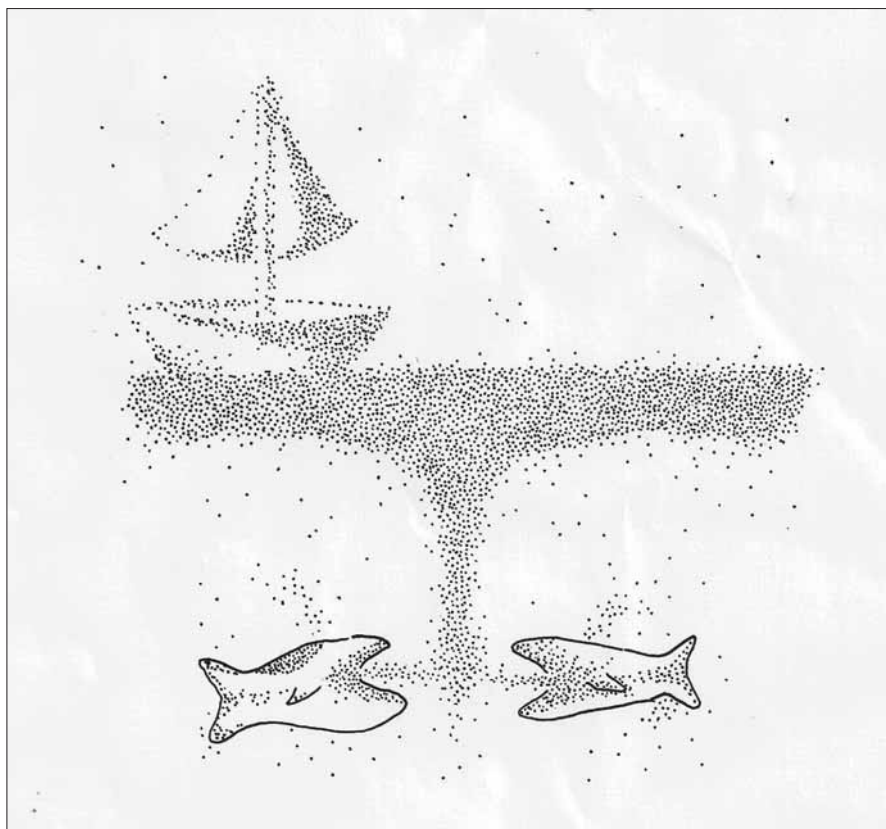
Naj na koncu bralce obvestim, da v Ljubljani od septembra dalje deluje prva slovenska podporni skupina za ljudi, ki slišijo glasove. Vse s tako izkušnjo, kakor tudi vaše podporne osebe in zaveznike vabimo, da se pridružite tej skupini. Sestajamo se na 14 dni, več informacij o vsem tem pa lahko dobite na naslovu slisanjegasov@gmail.com.

Juš Škraban

O NOVI VRSTI

06
KRALJI
ULICE

Nekje globoko na dnu jezera je živila kolonija ostržnikov. Za tiste, ki zanje še niste slišali, je vredno omeniti, da so to najbolj trdožive izmed vseh manjših rib v prehranjevalni verigi. Obstajajo modri, zeleni, srebrni, vijolični ... Vseh pisanih barv in vzorcev; a vsaka kolonija ima svojo specifično lastnost, po kateri se razlikuje od ostalih. Tako živijo iz dneva v dan, brusijo alge s stoletnih skal, plavajo v jati in branijo svoj naraščaj, ki ga, v primeru nevarnosti, v gobčku prenesejo na drugo, skrbno izbrano lokacijo med morsko travo. Tako so nekje v skitem kotičku Zbledelega jezera, tam, kjer veter na gladini piha tako počasi, da niti kanu brez vesel ne pride nikamor, živeli Lunini ostržniki. Bili so tako sinji in sijoči, da jih je bilo, če jih seveda nisi namerno iskal, težko opaziti. Ostale pisane ribe so se jih rajši izogibale, saj so se zaradi vsega prestižnega leska, ki je odseval iz njihovih bledikastih lusk, počutile manjvredne. Zato so se Lunini ostržniki rajši držali zase. Jedli so posebne alge, ki so uspevale samo na tistem odročnem predelu jezera in bile sinje modre barve. Tako so se prilagodili, da se jim ni bilo treba pasti v javni restavraciji med skalami, z ostalimi ribami sredi jezera. Med puhasto morsko travo so si tik pod vrtincem zgornjih tokov ustvarili prijetno domovanje, v katerem so se vse ribe počutile varno. Svoj naraščaj so skrbno pazili in majhnih Luninih ostržnikov niso nikoli spuščali izza žive meje šelesteče morske trave. Tu pa tam je v tisti predel jezera res zašla kakšna jegulja, vendar so jo večji samci brez težav pregnali. Prosti čas pa so preživljali z gradnjo peščenih kupčkov, vijuganjem med različnimi tokovi in pripovedovanjem starodavnih zgodb o nastanku kolonije. Živeli so brez pomanjkanja. No, če ne štejemo, da so se zaradi neke evolucijske spremembe v vizualnem izgledu odločili živeti za zaprtimi zidovi. Ko je enkrat na leto nastopilo obdobje in si je morala vsaka samička izbrati samčka, da sta lahko nadaljevala vrsto, je vse potekalo po tradicionalnem redu, omejeno s pravili. Samčki so morali do določenega dne postaviti velike peščne kupe, točno določene, vulkanske oblike. Vse vrste ostržnikov so se namreč med seboj razlikovale tudi po tem, kakšne peščne kupe gradijo samčki, ki pripadajo določeni koloniji. V ustnem izročilu naših

Damjan Majkic

ostržnikov je bilo tako zapisano, da mora biti peščeni kup, če je le primeren za dokaz zrelosti, visok četrtno metra, sestavljen iz peska sinje skale ob robu jezera, prav tako pa mora biti vulkanske oblike. Tako so se predpriprave začele že zelo zgodaj in vsi samčki so se pridno trudili, da bi svoj peščeni kup približali idealu.

Kot že vemo, je vse v nenehnem gibanju in spreminjanju. V kolikor se kot pijanci plota držimo določenih tradicij in ne sprejemamo sprememb za nobeno ceno, je že zgodovina pokazala, da nas čas v vsakem primeru povozi. Tako se je nekoč iz ikre razvil Lunin ostržnik po imenu Maj, ki pa ni bil običajen. Imel je sinje luske, okoli njega se je širila bledikasta avra, a na hrbtni plavuti se mu je začuda pojavila črna pika. Bila je tako nenavadna, da so se ga vrstniki rajši izogibali. Maj je tako celo leto preživel večinoma v svoji družbi, jedel sinje alge in se družil z jezerskimi polži. Ko je tisto leto nastopil čas gradnje peščenih kupov, so mu starešine prepovedali gradnjo svojega, saj so se bali, da bodo njegovi potomci na hrbtni plavuti nosili enako črno piko, kar bi v celotni koloniji povzročilo zmedo.

Maj pa se je skozi okoliščine razvil v močno in trmasto ribo, ki se od drugih Luninih ostržnikov ni počutila nič drugače. Enako je živel, enako plaval, jedel iste alge. Na hrbtni plavuti je pač nosil dodatno črno piko. Odločil se je,

da bo nekje na obrobju ozemlja kolonije vseeno zgradil svoj peščeni kup, drugačne oblike.

Ko je napočil dan izbire, so še posebej sijoče samičke veselo krožile okoli peščenih izdelkov. Ko so prišle do Majevega kupa, so se nekatere bliskovito obrnile, druge z začudenjem opazovale, tretje so se posmehovale; samčki pa so se šopirili in zaradi neupoštevanja pravil hoteli diskvalifikacijo. Ker je bil to prvi čudaški primer gradnje v vsej lunarni tradiciji, stare ribe sploh niso vedele, kaj storiti. Maj je lebdel ob vznožju svojega kupa, družbo pa mu je delal jezerski polž, ki je s smehom opazoval nastalo zmedo. Nekje proti koncu dne, ko so oranžni sončni žarki prebadali sinjo vodo Zbledelega jezera, se je pred čudnim kupom, v mesečevi obliki, ustavila mlada riba. Nikoli ni izstopala, nikomur se ni želela zameriti, le nekako ji ni bilo mar, kaj bodo na to porekli v koloniji. Mesečev kup ji je pač bil neverjetno všeč. Tako je bila ustvarjena nova vrsta. Ostržniki roda črne pike sedaj letno gradijo mesečeve kupe in na to ironično dejstvo se Lunini ostržniki s težavo privajajo. Še vedno pa jim ni jasno, da se bo nekoč in nekje tudi tam pojavil neki ostržnik, ki bo namesto ene na hrbtni plavuti nosil dve črni piki.

Severin Hutinski

ZGODOVINA BREZDOMSTVA, 8. DEL - ANTIČNA GRČIJA/ATENE

V prejšnjih delih smo se ukvarjali z nastankom prvih civilizacij in z razvojem prvih stalnih naselij in namakalnega kmetijstva. Kot smo ugotovili, je bilo razlogov za razvoj brezdomstva v tistih časih bore malo. Ljudje so masovno poseljevali rodovitno zemljo in si na njej brez težav ustvarjali domove ter družino. Ta stalna naselja so z razvojem urbanizacije, razvila tudi različne politične ureditve, uvedla svoje zakone, vojaško ureditev in neizbežno tudi različne družbene razrede.

Ena izmed starejših civilizacij, ki ji moramo nameniti nekaj besed je zagotovo Antična Grčija. Imenovano obdobje, je med drugim postavilo temelje moderni znanosti, umetnosti, izobraževalnemu sistemu in predvsem utemeljilo nam najbližjo obliko političnega sistema – demokracijo (demos – ljudstvo, kratos – vladavina). Precej zaslug za razvoj znanosti gre vsekakor sicer pripisati Perzijcem oz. Arabcem, vendar o tem drugič, tokrat se bom osredotočil predvsem na stare Grke oziroma Atence.

V času arhaičnega obdobja (ok. 800-500 pr.n.š.) se dokončno oblikuje t.i. skupna grška zavest. Vrsto majhnih držav, imenovanih polisi poveže zlasti skupni jezik, vera in dejavnosti, kot so denimo tudi olimpijske igre, ki so v nam znanih pisnih virih prvič omenjene v prvi polovici 8. stoletja pr.n.š. Kot zanimivost naj omenim, da je bil to čas miru, v katerem je bila med Heleni (tako so se Grki imenovali sami) zapovedana prekinitev vseh vojaških spopadov. Odvijale so se v kraju Olimpia, po katerem OI nosijo ime. Sprva pa so tekmovali le v eni panogi in sicer v teku. Kasneje se število športnih panog znatno poveča, najbolj znana je zgodba o maratonu, ki izhaja iz leta 490 pr.n.š., ko so atenski hopliti na Maratonskem polju premagali enkrat močnejšo vojsko perzijskega kralja Dareja. Atence je (po legendi) o zmagi obvestil tekač Fidipid, ki je po pretečenih 42-ih kilometrih na cilju izdihnil. Tedanji športniki so za zmago na OI, namesto denarja prejeli recimo doživljenjske obroke hrane ipd. Goljufe, oz. »uporabo dopinga« so brutalno kaznovali. Športnik je bil namreč s strani državljanov krepko kaznovan s tepežem. Po koncu vojne s Perziji se polisi povežejo v atiško-deltsko pomorsko zvezo, v njej Atene pridobijo močno prevlado. Ta kot pomorska velesila pod svoje okrilje vzame vso trgovino na Egejskem morju in njeno gospodarstvo zacveti.

Atenska demokracija – prva oblika demokratične ureditve v zahodni družbi ni prišla sama od sebe. Vse do 6. stoletja pr.n.š., so namreč tudi Atenci živeli v sklopu oligarhije. Po mnogih ljudskih »vstajah«, okoli leta 594 pr.n.š., Solon z ukinitvijo dolžniškega suženjstva, vzpostavi mir med aristokracijo in demosom (ljudstvom). Kleisten v istem stoletju ukinе neenakopravnost med atenskimi državljanji na osnovi osebnega imetja. Brezdomstvo je ne glede na socialne razlike še vedno precej redko. Oblast prevzame ljudska skupščina (parlament), ki odloča o vojni, miru, sprejema zakone. Sodstvo postane javno, ljudsko sodišče sestavlja šest tisoč državljanov, ki so razdeljeni v vrsto manjših porotnih skupin. Nosilce izvršilne oblasti (sodnike) se med svobodnjaki izbira z žrebom, vojaške stratege pa neposredno voli ljudska skupščina. Močno je cenjeno oratorstvo, oziroma umetnost javnega govorništva. Na oblast se lahko zavihti vsak moški, ki je po očetovi strani vsaj druga generacija državljanov Aten.

Enega izmed ukrepov, s katerim so varovali demokratičnost, bi danes (z manjšimi spremembami) lahko brez pomisleka ponovno uvedli. Imenoval se je črepinjska sodba (ostrakizem), kajti na črepinje je ljudstvo zapisalo ime nedemokratičnega politika. Če je

zbral več kot 5.000 podpisov, je to pomenilo takojšnji desetletni izgon (*lustracija*), kar je bila velika sramota. Za mnoge precej večja kot smrt.

Marsikdo ne ve, da je bila tedanja demokracija izključno v moški domeni. Ženske, tujci in sužnji niso imeli nikakršne moči soodločanja. Tudi državljanske pravice so bile pridržane le za moško populacijo. Torej so bila demokratična načela, kot so; enake pravice za vse, popolna svoboda izražanja in enake možnosti za opravljanje državnih funkcij rezervirane le za moške, kar se ponovi dobrih 2000 let kasneje, leta 1776, ob pisanju ustave ZDA (»all men are created equal«). Abigail Adams, žena Johna Adamsa, ki je sodeloval pri sestavljanju le-te, mu pošlje pismo, v katerem ga opomni, naj pri podeljevanju pravic ne pozabi na dame (»remember the ladies«). Kakor veste, so na njihove pravice »pozabili«.

Ob ustanovitvi Francoske republike leta 1789 ista zgodba, čeprav je dobesedni del revolucionarnega boja slonel tudi na ženskih plečih. Te na globalni ravni svoje državljanske pravice pridobijo šele v zgodnjem 20. stoletju, v Liechtensteinu pa celo šele pred cca. tridesetimi leti. Bivšim sužnjem se je godilo še veliko slabše, saj jih »prva« moderna republika oz. demokracija ZDA, kot sebi enake prizna šele v 60. letih 20. stoletja. Segregacija je ukinjena šele pred dobrimi petdesetimi leti, v JAR pa šele l. 1994. Kot današnja, je bila tudi atenska demokracija do večine prebivalstva nepoštena. Zasebna lastnina je tudi tedaj temeljila na javni revščini, zato je ni presenetljivo, da je bil večji del populacije reven.

Živeli so v preprostih domovih, hiše so zidali iz opek, narejenih iz blata, posušenih na soncu. Okna so bila brez stekel, v bistvu le luknje v zidu, strehe pa so izdelali iz glinenih ploščic. Reven Atenec je vstal zarana, oblekel volneno ali laneno tuniko, se umil v skledi vode iz javne fontane, pojedel zajtrk iz pustih žit in kozjega sira ter odšel na delo. Njegov dom je bila enosobna hiška, s predelno steno za ženino domovanje, kajti ta ni smela biti izpostavljena očem javnosti. To je bilo resno vprašanje časti, zato so »bolje« stoječi reveži zanj zgradili prizidek. Če jim je uspelo zbrati kak dinar več, so si zgradili andron oz. moške prostore, kjer so se odvijali simpoziji, zabave s hrano in pijačo. To je bil zanje višek razsipništva. Prednost revnih žena je bila, da so lahko brez spremstva drugih oseb zapuščale dom, medtem ko so njihove bogate sovrstnice čepele doma, saj so se po nakupih odpravljali sužnji. Reveži so živeli v le eni, ali največ treh sobah, bogati Grki pa so bivali v velikih dvonadstropnih vilah z ogromnim dvoriščem. V spodnjem nadstropju sta bili kuhinja in jedilnica ter dnevna soba, kjer so se odeti v svilo in bombaž prepuščali raznim kulinaricnim užitek. Bogate atenske žene je krasila modna blede barva kože, sončnik in make up, revne ženske »meč«, pa je bil predvsem parfum. Bogati posamezniki so eksotične jedi uživali zleknjeni na kavču. Naslonjeni na komolec, so se hranili s prosto roko. Hrana je morala biti zaradi tega posebej pripravljena, narezana na manjše kose, da se jim ob goltanju ne zatakne. Uživajo v jedeh, kot so pečen zajec, pavja jajca, izbrane začimbe, grozdje, dateljni ..., reveži pa preživijo ob pustem kruhu, olivnem olju, kozjem siru, zelenjavi ter sem in tja figah in medu. Vino je običajna pijača obojih, vendar ga eni in drugi tradicionalno uživajo dodobra razredčenega z vodo. Nadaljevanje prihodnjič.

Jean Nikolić

NOVI ROCK

Svoje dni, že za časa obiskovanja osnovnošolskih klopi, je bila ideja o glasbeni skupini v mojem življenju močno prisotna. Prvič smo zadevo resno zastavili v šestem razredu osnovne šole. To je bil še čas nedolžnosti, čas peskovnikov, družabnih iger in športnega udejstvovanja. Dandanes, slaba tri desetletja kasneje, osnovnošolci preživljajo popolnoma drugačno otroštvo. Poleg neizbežnega udejanjanja računalniškemu zaslonu jih naša potrošniško-narcisoidna družba brez slabe vesti vzgaja v bodoče, njej lojalne robote. Bognedaj, da bi jim zmanjkalo materialnih elementov, ki jih med vrstniki ponesejo v »jaz sem najbolj kul« višave. Igre, kot so zemljo krast, domine, frnikole, kavbojci in indijanci ali plezanje na drevesa, so dandanes celo na podežlju med otroki vse bolj poredko prisotne. Najpametnejši telefoni, razni »padi« in dizajnerska oblačila govorijo namesto njih ter zagotovo kravžljajo živce njihovim staršem, ki jim te modne muhe enodnevnice le stežka odrečejo, če jih že v rani mladosti niso ukrotili in jim postavili trdnih mej med lahko in hočem. V poznejših osemdesetih letih so bile naše prioritete povsem drugačne. Faktor kul je krojilo predvsem znanje. Dobri športniki, glasbeniki in tudi vestni odličnjaki so uživali spoštovanje svojih kolegov in kolegic. Na tekočem smo bili brez mobilnih telefonov ali interneta ter se proti večeru, ob nedeljah ali med počitnicami, brez problema našli na igrišču ali v parku.

No, naj se vrnem k času, ko smo ustanovili glasbeno skupino. Glasbo smo imeli v krvi in tudi danes ni nič drugače. Radi smo ga godli, kjer koli se je dalo. Glede na to, da je bilo naše glasbeno znanje takrat še v povojih, smo veliko težo namenjali imenu skupine, česar se tedaj seveda nismo zavedali. Ime je moralo izžarevati našo »kulskost«. Poleg tega pa naj bi bil iz njega prepoznaven tudi naš glasbeni žanr. Zamenjali smo več deset imen, saj čez čas nismo bili z nobenim povsem zadovoljni ali smo se ga – kot je otrokom v navadi – kmalu naveličali. V šestem razredu smo se tako imenovali Spypriest. To je bil čas hard cora in v želji, da bi bil naš zvok čim bolj pristen, smo si nadvse želeli električne kitare. Mamo, ki ni zaslužila prav veliko, sem celo leto po malem prepričeval, naj mi za odličen uspeh konec šolskega leta kupi električno kitaro, česar mi sicer ni

foto: Aleksander Petric

nikoli z besedo zagotovila. Vedno je le rekla: »Bomo videli.« Tako smo si glasbeno pot počasi utirali na šolskih plesih s preigravanjem sprejemljivejših glasbenih žanrov, kot je bil denimo rock'n'roll. Šolskega leta je bilo kmalu konec in moja ljuba mati se mi je za odličen uspeh naposled odločila kupiti električno kitaro. Dan nakupa je bil zame nekaj nepopisnega. Sreča, ki sem jo občutil, ko sem dobil svojo prvo električno kitaro, je sedaj težko dosegljiva. Zelena Melodijina kopija kitare Fender Telecaster naj bi mi odprla vrata v svet glasbe, svet pravih koncertov, čeprav sem sanjač končal šele šesti razred osnovne šole. Pravzaprav sem bil še smrkav od glave do pete. Ko je član moje skupine slišal, da sem dobil »fenderco«, je takoj skočil pokonci in celo pot do mene pretekel. Po kilometru in pol teka brez predaha se je ves poten oglasil na mojih vratih ter jo hipoma vzel v roke in jo s solzami na licu začel preigravati. V tistih časih nam je takšno darilo pomenilo toliko, da so tekle solze. Ceniti smo ga znali z vsem srcem in se na vso moč trudili poplačati staršem z lepim vedenjem in dobrim uspehom v šoli. Spominjam se, da so nam ob brenkanju nanjo tudi ob nekem drugem dogodku pritekale solze na lice. Isti prijatelj me je poklical na domači telefon ter mi dejal, da se moram obvezno takoj oglasiti pri njem, saj je slišal neko pesem, ki se je moramo takoj naučiti. Tokrat sem jaz brez predaha tekel vso pot do njega. Iz zvočnikov je zadonela Springsteenova Born in the USA in za nas malčke je bila ta nekaj posebnega. Ob petju refrena je pritekla tudi kakšna solza. Počasi smo

se odločili spremeniti glasbeni žanr. Na šolskih prireditvah smo igrali bolj rokrske komade, nekaj smo jih sestavili tudi sami in punce so norele za nami. V osmem razredu smo se počutili dovolj kvalitetne za sodelovanje na Novem rocku ter se nanj tudi prijavili. Predvidevam, da je bilo članom žirije precej zabavno pregledovati našo prijavnico, ki je med drugim vsebovala tudi doma posneti »demo« posnetek naših pesmi in mnoštvo osnovnošolskih kracarjev. Na čelu naših avtorskih posnetkov je bila pesem Back to school again. Vse, kar smo po našem mnenju potrebovali za prijavo, so bili preprost kasetnik ter gumba record in pause. Posedli smo se okoli kasetnika in stisnili gumb za snemanje. Ob morebitni napaki smo kaseto malce prevrtili nazaj, stisnili pavzo in nadaljevali, kjer smo ostali, morebitno šumenje nas ni motilo. Mikrofonov, ojačevalcev in ostale glasbene opreme seveda nismo imeli. Posneto kaseto smo opremili še z logotipom in imenom naše skupine Vžigalniki, ki smo ju na prednjo stran kasete narisali z barvicami. Spominjam se pričakovanja ob prijavi na Novi rock, saj smo bili vsekakor mnenja, da bomo brez dvoma izbrani. Odgovora seveda nismo dobili, kaj šele da bi nas izbrali za nastop na omenjeni prireditvi. Pa vendar je bil to čas nedolžnosti, čas osnovnošolske brezskrbnosti, ko se mi ni niti sanjalo, kakšni križarski pohodi me čakajo v prihodnosti. Srečo smo našli v majhnih odmerkih, vse dokler niso nastopila dekadentna devetdeseta leta, katera je krojila predvsem tedanja politika, ki je uničila marsikatere sanje. In potem je bilo ...

TATU ZGODBA

V trgovini s cerkvenimi pripomočki blizu stolnice sem v izložbi opazil Sveto pismo Stare zaveze in na naslovnici je bil narisani znak, ki mi je takoj padel v oči. Kot sem naknadno izvedel, naj bi pomenil nekakšen ščit pred vsemi mogočimi nepravilnostmi (bolezni, nesreče ipd.). Odločil sem se, da si ga dam vtetovirati, čeprav trenutno ravno ne učinkuje, ravnokar sem se namreč vrnil iz bolnice. Drugače mi ga je naredil prijatelj, sicer amater, in to je seveda opaziti. Ampak edino kar šteje je njegov pomen.

Zdravko

foto: MG

09
KRALJI
ULICE

STAREC

**NIHČE GA NE
POTREBUJE,
SAM ŠE ČEVLJEV
SI VEČ NE OBUJE.
VSAKA BESEDA
MU JE ODVEČ,
VSE, KAR HOČE,
JE TAKOJ IN PREC.
JE PO DROBTINAH,
KO ŽELI SI LE
POŽIREK VINA,
NI NAOBKROG
NE SESTRE NE BRATA,
PA OBA STA BOGATA.
ON JIH JE PAZIL,
KO STA SE IGRALA,
NA STARA LETA
PA STA MU VSE POBRALA.
IN KO MINE PREVEČ LET,
NEMOGOČE JE
NA NOV ZAČET.**

NEDA TUMA

Spoštovani upokojenci, ki se doma počutite odveč in v napoto. Tisti, ki imajo denar, da si lahko privoščijo življenje v domovih za ostarele, so izpostavljeni kot ovčke brez pastirja. Če so ti ubogi starčki še brez zaščite sorodnikov, je situacija katastrofalna.

Imam mamo, ki se je odločila preživeti svojo starost v domu starejših občanov Kolezija. Na sprejem je čakala 7 let. Prodala je hišo z vrtom in vložila denar na vezano vlogo v banko. Bivanje v domu pa je plačevala s svojo penzijo, ki jo je zaslužila s trdim delom kot učiteljica. Bila je pridna in poštena. Kaj se je zgodilo v domu? Začeli so jo futrat z raznimi tabletami, da je izgubila spomin, denar v banki pa je čudežno izginil, izpuhtel, tako da ima sedaj svojo prigarano penzijo komaj za nujno oskrbo v tem čudežnem domu. Zato vam, dragi upokojenci, priporočam: ostanite doma, igrajte se z vnučki in pomagajte lupiti krompir. Otrokom, mlajšim in starejšim, pripovedujte zgodbe iz svojega življenja in se počasi pripravite na odhod v neznano. Težko je nositi breme starosti, ampak to nas čaka v glavnem vse. Stari Grki so trdili, da kogar bogovi ljubijo, umre mlad. Zgodba ni resnična, lahko pa bi bila.

Kavica

DA BO PRAVICI ZADOŠČENO, JE NAJBOLJE, DA ZAPREMO KRIZO, KI JE BOJDA KRIVA ZA VSE.

BREZDOMNE ŽIVALI

Krajši dnevi in nižje temperature te dni z gotovostjo napovedujejo prihod zime, ki bo prinesla snežne radosti in praznično vzdušje. Ob hladnih večerih se bomo lahko pogreli ob skodelici vročega čaja ali kuhanega vina in si tako ogreli premražene prste. Ko se bodo stopinje spustile pod ničlo, se bomo še raje zadrževali v toplem zavetju svojega doma, kjer bo gotovo zadišalo po pečenih dobrotah. V teh prijetnih družinskih trenutkih se vsaj za trenutek poskusimo spomniti vseh tistih, ki nimajo možnosti občutiti topline svojega doma. Brez prave strehe nad glavo je še vedno preveč brezdomcev, poleg njih pa si v hladnih nočeh zavetje išče tudi veliko brezdomnih živali. Včasih smo jim rekli potepuške, danes pa jim pripada nekoliko bolj diplomatski naziv: prostoživeče. V mislih imam predvsem brezdomne mačke, ki jih je žal še vedno preveč, tako na cestah kot v zavetiščih. V nasprotju s kužki, ki jih zavetišča bolj ali manj uspešno uspejo rehabilitirati in jim poiskati nov dom, predstavljajo zapuščene mačke večji problem. Nedoslednost lastnikov, ki ne poskrbijo za sterilizacijo, in posledično večji razplog sta krivca za preveliko število muckov, ki nato končajo na cesti, prepuščeni sami sebi. Zavetišča za živali po Sloveniji so preobremenjena in nimajo dovolj kapacitet, zato večina zapuščenih mačk nikoli ne pride do oskrbe in strehe nad glavo.

foto: Tina Koren

Razna društva in požrtvovalni posamezniki se trudijo, da bi s sterilizacijo poskrbeli za uravnavanje razmnoževanja živali, včasih pa uspejo kakšnemu kosmatemu srečnežu priskrbeti tudi nov dom. Vendar je kljub vsemu veliko preveč mačk prisiljenih preživovati na prostem in ob tem še preživeti. Čeprav morda na prvi pogled ne zgleda tako, si prostoživeče mačke le s težavo poiščejo dovolj hrane, da preživijo na prostem. Njihova življenjska doba je zato bistveno krajša od hišnih mačk. Ko hitimo po vsakodnevni opravi, niti ne opazimo premraženih kosmatincev, ki se skrivajo za vogali in po vežah, če imajo to srečo. Življenje na cesti jih je naučilo, da se mimoidočim raje izognejo, saj jih marsikdo prepodi, v najboljšem primeru pa spregleda.

Ko se bomo v decembru povsneli v dobri družbi in ko bomo morda pretiravali v praznični potrošnji, se poskusimo spomniti na premražene smrčke in tačke ter namenimo kakšen evro lokalnemu zavetišču za živali ali pa še boljše: ponudimo dom kakemu kosmatemu brezdomcu. Nekje sem prebrala, da ni pravega doma brez mačke, in sama bi se s tem takoj strinjala. Žival iz zavetišča se ponavadi izkaže za najbolj hvaležnega prijatelja, ki nam bo delal družbo še dolga leta. Ti mucki so najmanj zahtevni in neskončno hvaležni za dom, ki jim ga ponudimo. Ni lepšega kot krznena kepica, ki se nam pridruži na kavču in od sreče zaprede.

Tina Koren

ZGODBA O ..., 29. DEL

Mar je Don Pierino vitez osvajalet? Namreč 2. 8. 1994 se v gradu Chanteloup blizu Pariza odpre Francoski center Skupnosti Srečanje. Sicer romantičen grad v lepem parku a vseeno zapuščen. Očitno niso vedeli kaj bi z njim in so ga zato prepustili Donu in njegovim odvisnikom. Dobro, nekaj pomoči so sicer omogočili, toda delo so mladi opravili sami kot del terapije - Don Pierinov način dela z odvisniki. V bistvu je bilo tako skoraj povsod - zaprte in zapuščene hiše so predajali v roke Don Pierinu in on je s svojimi otroci kot restavrador spravljal vse to v red. V glavnem je vedno uspelo. Zaverovani v svojega očeta in učitelja nam ni bilo nikoli težko prijeti za delo in stvar ne le urediti temveč celo nadgraditi in polepšati. Zdi se mi, da je bila to že kar manija. Koliko znoja,

žuljev, napora in kdove česa še je bilo potrebno. Toda z veseljem in na smrt utrujeni zvečer v posteljo. Tudi Chanteloup ni bil izjema. Od zunaj je izgledal kar normalno, znotraj pa je bil prava razvalina (kot življenje odvisnikov),

ki se je v zadovoljstvo Dona in mladih spreminjal v raj. Tudi Francija je bila osvojena.

Taubi

Tjaša Žurga Žabkar

PRO BONO AMBULANTA MARIBOR »SE NADALJUJE« V ZAVETIŠČU, 2. DEL

Slovenska karitas je v Mariboru leta 1998 zagnala projekt »Pomoč brezdomcem« in ustanovila Sprejemališče, kjer so lahko preživeli osem ur (od sedmih do treh) in se tam preoblekli, stuširali, popili kavico ... 2008 so na dvorišču postavili zabojnike in uredili prenočišča (od osmih zvečer do jutra). 2012 pa so uvedli še dežurstva med 15h in 20h, tako da imajo sedaj 24 ur na dan možnost, da niso na cesti. Prehranjevali so se zunaj, imeli so možnost v več prehranjevalnicah, tudi pri Karitas. Zdaj pa imajo tudi možnost, da si kuhajo sami.

Sicer je v zavetišču trenutno nastanjenih 25 moških in 2 ženski. Nina, ki že dve leti tam dela kot koordinatorka programa zavetišča, predvsem v popoldanskem in nočnem času, poudarja urjenje socialnih veščin.

Kreativne vsebine v mariborskem zavetišču so pogovori, družabne igre, športne igre, pevski zbor, potem delavnice (na lastno pobudo!), kot npr. Brezdomski vrt in okolje, Delo s hišnimi ljubljenci, med katerimi najdemo poleg rib v akvariju in morskih prašičkov v terariju tudi race (na vrtu), Kuharska in gospodinjska delavnica, Šahovska delavnica, Knjižnična delavnica, Kreativna delavnica (izdelki), pa še Literarna, Glasbena in Gledališka delavnica. Formalno (prireditve) in neformalno (petje, glasba) druženje **še dodatno prispevata tudi k boljšemu zdravstvenemu stanju, saj kot vemo pod zdravje poleg fizičnega spadajo tudi socialno, mentalno in še kakšno, npr. duševno in duhovno zdravje. Mnogi uporabniki so se tam denimo prvič srečali s kuhalnico ...** Na dan mojega obiska je tam gostovala gledališka skupina Društva za boljši svet s predstavo Mali princ, katere glavni motiv je bila ugotovitev, da se ljudje, če se oborožijo z najmočnejšim orožjem v vesolju, tj. ljubeznijo, lahko spremenijo in to na bolje. Gledališka skupina pa, kot rečeno, v obliki delavnic poteka tudi v samem zavetišču. Prebivalce zavetišča se spodbuja k čim večji samooskrbnosti, za kar skrbi Jelena, ki od 2005 (ko še ni bilo zabojnikov s prenočišči) dela v sprejemališču in brezdomnim uporabnikom pripravi zajtrk, potem pa jih usmerja na pogovore h koordinatorju Cvetiču, v kopalnico in v garderobo (da poskrbijo za osebno higieno in so sveže preoblečeni in urejeni), spodbudi vsakodnevno pospravljanje bivalnikov ...

»Z njimi se tudi pogovarjam, a časa za pogovor zmanjkuje, ker je dosti dela. Začnem ob 6.30 in končam ob 15h. Njihove prijazne in zanimive narave popestrijo moj delavnik. Delo z ljudmi potrebuje kanček občutka in razumevanja. Njihove zgodbe ne gredo mimo mene; neizogibno se navežeš na ljudi in jih spremljaš v stiski. Vsakemu želim, da bi našel motivacijo in se boril naprej. Upam, da delček prispevam k temu,« še pove Jelena in hiti po opravkih.

Enkrat tedensko jih obišče tudi Damjan, bivši Jelenin sodelavec, ki pa je zdaj že upokojen, a jim še vedno nudi frizerske storitve. Bojan pravi: »Jaz pa sem se zapil in pristal na cesti. V komi so me pripeljali s postaje, kjer sem spal na (svoji stalni) klopci, in mi nudili prvo pomoč. Nato sem šel v ambulanto, od tam v bolnico in nazaj v zavetišče, kjer sem dobil nastanitev. Medtem so mi tisti iz ambulante zrihtali stalno prijavo in danes imam socialko in zavarovanje, vse ...«

Bojan živi v zavetišču že osem let in pravi, da so »kot ena družina, vsi se poznamo, imam zelo dobre odnose z zaposlenimi in kar dobre s sostanovalci ... Enkrat, ko sem imel napad (tudi Bojan boleha za kronično KOPB) in sem bil pet dni v komi, me je rešil nočni dežurni. Vsa čast, brez njih me ne bi več bilo.«

V Mariborskem zavetišču so streho nad glavo in popolno oskrbo dobile tudi račke...

foto: Primož Časl

Udeležuje se dejavnosti, ki jih ponuja zavetišče, najraje (in najboljše) kuha.

»Se vsaj kaj dogaja. Zelo sem zadovoljen in po mojem smo mi najboljša firma v Sloveniji, še v Ljubljani nimajo tega, kar imamo tukaj.«

Nina, ki je prej tri leta delala pri Kraljih ulice v Ljubljani, kjer je tehnično urejala cestni časopis, dežurala v dnevnem centru in opravljala delo na terenu, je po preselitvi v Maribor svoje usluge in izkušnje ponudila mariborskemu zavetišču in tam so jo radi sprejeli. Poleg nje je tam zaposlenih še nekaj sodelavcev, ki skrbijo, da vse poteka v redu, sodelujejo pa tudi številni prostovoljci, med njimi tudi študentke, ki se za to področje zanimajo. Nekateri od njih prebivalce zavetišča spremljajo tudi na izlet v Portorož, kamor gredo vsako poletno in vsako zimsko sezono za nekaj dni in se vrnejo zelo zadovoljni. V oktobru so si ogledali sečoveljske soline in solinarski muzej, se peljali z ladjo na krožno vožnjo po slovenski obali, igrali karte in se sproščeno družili, sami so si kuhali itd.

V celoti vzeto je mariborski primer primer dobre prakse, kjer z roko v roki delujeta zdravstveni in socialnovarstveni vidik, kar je za uporabnika/pacienta bistvenega pomena, če razmišljamo o trajnejših rešitvah in ne le o »gašenju požara«.

Morda je ključno, da spada vse skupaj pod eno krovno organizacijo, z renomejem in izkušnjami (Karitas), a vseeno bi se lahko iz njihovega pristopa k celovitemu reševanju konkretne problematike konkretnih posameznikov kaj naučili.

Primož Časl, univ. dipl. etnolog in kulturni antropolog

NEK AJ

cestnih

ZIMA ZIMA BELA ...

Vonj zraka, ki že oktobra diši po snegu, me spomni na pesmico, ki nam jo je pela mama. Ta naša zima ima za nas, ljudi, veliko različnih presenečenj, občutkov in ovir. Kljub temu da se dobro zavedamo, kako potrebna je naravi in živalim, da si odpočijejo, goji večina do zime negativne občutke. Seveda pa je stopnja neprijetnosti visoka in nasploh vpliva na nas, odvisna je od tega, kje in kako živimo. Sama sem v malo več kot dvajsetih letih »dala čez« kar nekaj zelo različnih zim in nekaj zelo različnih načinov življenja, preden sem ugotovila, kaj hočem od življenja, in se ustalila. Vem, težko si je predstavljati, kako preživijo drugi, predvsem tisti, ki so na slabšem od večine, zato bi rada povedala nekaj malega o tem. Razlika je predvsem v načinu razmišljanja, s kakšnimi težavami in ovirami se soočamo ter kakšno težo jim pripisujemo.

Ko sem kot šolarka živeła v udobju hiše svojih skrbnih staršev, se mi je pozimi zdelo grozno in naporno, da moram že pred šesto uro zjutraj iz tople hiše po zasneženem pločniku na avtobus in v šolo, kjer mi je bilo potem nerodno hoditi v škornjih, kar se mi sedaj zdi smešno, čeprav opažam, da se spet »sekiram« zaradi malenkosti, in sama sebe pogosto opomnim, da je mnogim veliko slabše in da je nekoč bilo tudi meni. V srednji šoli se je moje življenje večinoma vrtelo le okoli žurov in družbe, takrat me je pozimi motilo, da ne morem biti hkrati oblečena toplo in lepa, kmalu pa je sledil velik šok, ko sem s tedanjim partnerjem pristala na cesti in je vsak dan postal

borba za preživetje. Ker sva kar nekaj časa spala na vlakih in v zapuščenih stavbah, je zima prinesla čisto nove težave. Najhuje je bilo to, da naju je noč in dan zeblo in redko sva se uspela kje pogreti. Najhuje je bilo spati v mrazu, ko nobena obleka ali odeja ni več pomagala, in kadar me je ujel sneg ali dež in si nisem imela kje posušiti oblek in se segreti. Še sama ne vem, kako sem to preživela, ampak sem in to je pomembno. Oh, kako sem takrat pogrešala radiator in toplo sobo. Tudi slabe izkušnje so me veliko naučile in sedaj, ko sem končno našla popolnega partnerja in sva si skupaj najela garsonjero, od koder si naprej urejava in načrtujeva življenje, pogosto pomislim na to, kako kruta je zima do brezdomcev, in sem nadvse hvaležna, da imam streho nad glavo. Tega ne jemljem več za samoumevno. Ali smo ljudje res tako slepi, da se zavemo, kaj smo imeli, šele ko to izgubimo? Ni nujno, da nam bo to uspelo še kdaj dobiti nazaj, zato se moramo vsak dan zavedati, kaj nam je v življenju pomembno in koga imamo radi, ter jim to tudi pokazati, da ohranjamo in izboljšujemo odnose, saj je človeštvo kot tako že tako ali tako preveč destruktivno. Ampak trudim se ostati optimist in še vedno verjamem, da so še dobri ljudje in se bosta njihova dobrota in veselje razširila še na druge, tako da se bo naša družba izboljšala in se razvijala tudi čustveno in duhovno, ne samo tehnološko. Nič ni zapisano vnaprej, prihodnost je odvisna od nas in našega sodelovanja, zato se ne bi smeli ločevati po narodnosti, barvi kože, spolu, veri ... vsi smo prebivalci planeta Zemlja, ki si ga delimo še z živalmi in rastlinami. Želim vam, da zimo prebijete na toplem in obkroženi s svojimi najdražjimi.

Trolčica

DRAGI DEDEK MRAZ

Poslji spisek mi,
kaj vse imaš,
ker želim si
takšno uro,
ki mi zmeni
še temperaturo
in naredi
mi frizuro.

Neda Tuma

KAJ PRIHAJA

Bliža se zima. Jutra so hladna, če dan pa se ogreje, da se nekateri sončijo in uživajo v pozni topli jeseni. V mojem srcu pa hlad in nerazumevanje hromita življenje okoli mene. Prijatelji so pomrli, sorodniki so mi bolj sovražniki kot zavezniki. Mlači in bolj ali manj stari sodelujejo, ker imajo iste ali podobne cilje. Kakšen cilj pa imam jaz? Umreti pokončno in živeti do smrti. Kaj se dogaja na drugi strani, ne ve nihče. Ampak če živimo po nekih poštenih pravilih, smo nagrajeni s stanjem, ki se mu reče mir v duši. Miru si želimo vsi, ampak v kletki mojih utrujenih možganov vihra vojna. Ko bom sposoben uravnnavati svojo pamet in srce, ko bodo moje želje podprte v glavi in v srcu, takrat bom srečen.

Kavica

BREZDOMCI - MIT ALI RESNIČNOST?

Brezdomci so resničnost, kateri se z občutkom nelagodja izogibamo na ulicah; nekatere je strah, da jih bodo poprosili za kakšen drobiž, spet drugim se zdijo obremenitev in sramota za »civilizirano« družbo. In če smo res tako presneto »civilizirani«, kako lahko dopustimo obstoj takšnega načina življenja, ki je prisoten že skozi stoletja in ruši našo etično samopodobo ter dviguje zid v medsebojni komunikaciji in odnosih? »Oni niso moja težava,« reče marsikdo, ki ga povprašaš o tej problematiki, saj to so postali brezdomci – problematika, ki bode v oko in jo je treba odstraniti z naših ulic. In če javne površine, ki so namenjene vsem prebivalcem, ne morejo biti tudi košček njihovega doma, kje sploh je mesto za te ljudi na tem božjem in hkrati krvavem svetu? Vse premalo je zavetišč in javnih kuhinj, ki bi nahranile toliko ust in poskrbele za njihovo dostojno prezimitev. Tu pa je še njihov ponos, ki ga ne kupi noben denar in ga ni moč vzeti nikomur. Z zakoni in okoliščinami so se znašli na robu družbe kot izmečki, ki niso nikjer zaželeni in nikjer potrebni. Kakšno je sploh njihovo poslanstvo v tem življenju poleg trdega boja za

preživetje? Moja babica še zdaj verjame, da brezdomci sploh ne obstajajo in je vse skupaj mit, saj bi sicer s takšnim načinom življenja ljudje na cesti umrli. In potlej še reče samoumevno, da imajo otroke, ki pa niso na cesti. Pogledam jo in si mislim, srečen je tisti, ki se zaveda svoje sreče. Mnogi nimajo nikogar, ki bi skrbel za njih, in so na milost in nemilost prepuščeni drugim ljudem, samim sebi in ulicam. Goltajo poniževanja, jejo prah in utaplajo v alkoholu spomine, da so se nekoč počutili vredni člani družbe in sploh ljudje. Mnogi so zabredli v težave zaradi neprizanesljivega spleta okoliščin; a ko ti preneha biti mar za mnenja drugih, za sebe in kje boš spal, kaj boš jedel itd., pristaneš v živem blatu, ki te malo po malo prežvekuje. Na večernih poročilih poslušamo statistiko o žrtvah nasilja, kriminalnih dejanjih in za nas to ostajajo nedotakljive novice, ki se dogajajo nekje tam zunaj, medtem ko mi udobno počivamo na zofi in zraven nespametno jezikamo.

Kdaj se bomo zbudili in ugotovili, da sobivamo z drugimi bitji, ki so neskončno povezani z nami, in je vsaka naša misel, beseda, dejanje direkten vpliv na njihov organizem in življenje? Se bomo sploh kdaj zbudili in zaključili ta krog samsare? Ne verjamem, da nam je usojeno večno mučenje in gledanje grdobij, ki se stopnjujejo v labirintu pekla. Marsikdo razmišlja, da se to njemu ne more zgoditi, ampak če smo realni: kako vemo, kako daleč smo od tega? V tem svetu ni več stabilnosti; ne finančne, ne čustvene in še najmanj družbene. Danes imaš službo, že jutri si lahko brez nje; danes imaš dom, jutri morda več ne. Na koncu koncev: danes si tu, jutri te lahko več ni – to je lažja verzija zaključka bivanja na tem svetu, ki si je ne morejo privoščiti ljudje s pravim pogumom. Večji izziv je živeti na tem svetu ne glede na to, kako jalovo se odvija tvoje življenje, kot pa se samopomilovati in jo po lažjem postopku pobrisati. Vsi tvorimo ta svet; brezdomci so del našega in mi njihovega. Kljub nevidnim vezem skupaj ohranjamo simbiozo in nekakšno ravnovesje na nižji ravni zavesti. Vsakogaršnja sreča je stvar naključja in je prehodna, zato bi morali ljudem, ki so se znašli v takem položaju, izkazovati usmiljenje in dobroto; saj to pomeni biti človek, to pomeni biti human. Ne samo takrat, ko ti je hudo, zmoreš biti del

vseh drugih, ampak tudi takrat, ko ti je lepo, se spomni na druge in jih ne odrivaj na rob družbe ali jim ne dajaj občutka manjvrednosti, ker ne veš, kdaj se lahko ti znajdeš v takšnem nezavidljivem položaju. Tudi ti boš nekega dne potreboval pomoč. Takrat lahko le upaš, da te nekdo vidi več kot reveža in ti pomaga zopet postaviti se na noge ...!

DOBRE DUŠE® & Luka

ANEKDOTE IZ PRODAJE

»MAMI!«

Kot prodajalec revij doživiš marsikaj. Od pohval, kritik, pomoči in spodbud, predvsem zadnje pomenijo veliko. Vendar se mi je sledeči dogodek dobro vtisnil v spomin. Kot že neštetokrat sem prodajal revije na svoji lokaciji na Kongresnem trgu, kjer imam navado pozdravljati mimoidoče. To sem storil tudi v tem primeru, ko sta mami in njena hči, ki ni imela več kot 12, 13 let, plačevali parkirnino. Hči je vljudno odzdravila, od mame pa niti glasu. Takih primerov nikoli ne jemljem osebno, ampak opazil sem, da je bilo hčerki očitno nerodno. Ko sta odhajali od parkirnega avtomata, je bilo slišati glasno protestiranje: »Mami, saj ti ni rekel za denar, samo pozdravil te je!« Ni minilo več kot nekaj minut, ko se je gospa ponovno pojavila. Nisem mogel verjeti. Gospa se mi je opravičila za ignoranco, saj hči ni hotela nadaljevati načrtovane poti, kot mi je v pogovoru pojasnila. No, ravno taki in podobni dogodki nam, prodajalcem, dajo voljo in motivacijo. Srčno upam, da je še več takšne mladine, navkljub vsej današnji prezasičenosti z računalniki in mobilci, in da si nekdo v teh letih še vzame čas za sočloveka. Vsa čast – polepšala mi je mesec. Hvala lepa in lep pozdrav obema.

Ero

VSEMOGOČNI BOG

Prodajal sem Kralje, ko je mimo prineslo lepo urejeno gospo blizu 50-ih, ki me je vprašala, če verjamem v Boga. »Kakor kdaj,« sem iskreno odvrnil. Pri sebi sem pomislil, da mora biti Bog velika zadeva in se z njegovim imenom ne gre igrati. No, gospa je rekla, da jo je taisti Bog nagovoril, da mi da 20 €, kar bo tudi storila, čeprav denarja sicer ne razdaja kar tako. Seveda sem donacijo hvaležno sprejel in pri sebi potrdil mnenje, po katerem se pravnam. Bog je včasih dober in včasih slab. Kot mi vsi.

Robert M.

MALICA

Prodajal sem Kralje in mimoidoči gospe ponudil časopis. Odvrnila je, da ne rabi, hvala, jaz pa sem pridal, da bom od tega še naprej lačen in žejen. Potem me je vprašala, kaj pijem, in iskreno sem povedal, da izključno pivo, Laško. Res je šla v trgovino in mi prinesla sendvič ter pločevinko. Hvala!

Polde

VOZIT PA ŠE ZNAM!

Prodajal sem Kralje na svojem običajnem mestu na železniški postaji, ko pride do parkomata starejši gospod, na prvi pogled bi mu prisodil 70, 80 let. Sprva mu ni bilo čisto jasno, kaj naj naredi s kartico, zato sem izpeljal šnelkurz, on pa je prav od blizu pogledoval na zaslonček s ceno parkiranja, malo je manjkalo, da ni zlezel vanj. Prišel sem mu naproti in mu prebral znesek, ob tem pa ga pobaral, kako lahko pravzaprav vozi, če ne more razpoznati števil, ki niso prav neznatne. Očitno nevarni voznik je zarentačil, da brez skrbi; vozit pa še zna. Kakšno olajšanje (!). Seveda je vprašal tudi mene, kaj počnem tam in kaj držim v rokah. Na kratko sem mu razložil par stvari o našem tajtngu in mi predlagal, da lahko izvod dobi v zameno za mrzlo pivo. Res mi ga je kupil, pa ne samo enega. Kljub temu nisem nikakor pozabil na kruto resnico.

Polde

Dogodki:

OBELEŽITEV EVROPSKEGA DNE ZA ZAŠČITO OTROK PRED SPOLNIM IZKORIŠČANJEM IN SPOLNO ZLORABO, KONFERENCA, DRŽAVNI ZBOR RS, 11. 11. 2015

Svet Evrope je 12. maja 2015, na pobudo Slovenije, razglasil Evropski dan za zaščito otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo, ki bo odslej obeležen vsako leto 18. novembra. Namen novega evropskega dne je ozaveščanje o nujnosti preprečevanja tovrstnih kaznivih dejanj in preprečevanju stigmatizacije žrtev. Poleg tega je namenjen k spodbujanju držav k ratifikaciji Konvencije Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo. Predvsem je potrebno ozaveštevati širšo javnost o tej problematiki in njihovih posledicah tako za otroke, njegovo družino kot širšo okolico. Cilj dogodka je bil spregovoriti o spolnih zlorabah otrok in odpravi tabuja, prisluhniti osebam, ki so kot otroci bili žrtve spolnih zlorab in mnenju otrok, predstavitev dobrih praks in slabih izkušenj na različnih področjih, spodbuditi povezovanje in sodelovanje različnih organizacij ter sprejem konkretnih zavez za bolj učinkovito preprečevanje spolnih zlorab in ukrepanje. Poleg dogodka je bila v predhodju balkona velike dvorane Državnega zbora na ogled razstava risb na temo spolne zlorabe otrok.

foto: Klavdija Krapež

Klavdija Krapež

V PRIČAKOVANJU TIGRA ...

Želimo si, da bi naši najmlajši dobili čim več raznolikih in pozitivnih izkušenj, zato smo za otroke in družine, ki so tako ali drugače povezane z Društvom Kralji ulice novembra organizirali gledališko predstavo. Prostor nam je zopet prijazno odstopil Kreatorij DIC, njihovi tehniki pa so zelo skrbno poskrbeli, da je vse bilo tako kot mora biti. V goste je tokrat prišlo Gledališče Unikat Ljubljana, ki nam je zaigralo predstavo z zelo zanimivim naslovom: »Pravljčna ura babice Pra, ki sploh ne pričakuje tigra!«

Naslov smo si težko zapomnili, smo pa vsi komaj čakali tigra! Tiger nas je zabaval, ko je nagajal babici pri pripovedovanju zgodbe, babica pa nam je s svojo odločnostjo (ter včasih tudi pozabljenostjo) le uspešno povedati zgodbo o Trnjulčici. Dvorana je bila polna, zabavali so se tako najmlajši otroci, kot tudi mladostniki in odrasli, saj se je smeh in vriskanje razlegalo čez vso dvorano. Po koncu predstave smo se še družili, igrali in lovili, nekaj tudi prigriznili ter se zmenili,

foto: Bojan Dekleva

da se decembra, ko nas bo obiskal Dedek Mraz, spet dobimo.

Hana

DELAVNICA IZDELOVANJA VREČK

V torek, 10. 11. 2015, smo na društvu zopet obudili delavnico izdelovanja vrečk iz starih revij. Nekaj le-teh nam mesečno ostaja, da pa ne končajo kot odpadni material, smo se odločili, da iz njih naredimo nekaj uporabnega, nekaj lepega. Tako bomo združevali prijetno s koristnim ob druženju, prijetnem klepetu in sproščenem vzdušju, izpod naših rok pa bodo prihajali novi izdelki, darilne vrečke, ki jih bomo uporabili predvsem v naši posredovalnici rabljenih predmetov »Stara roba – nova raba« in v dnevnem centru, kjer potreba po vrečkah nikoli ne usahne :-).

Na tej prvi delavnici smo bile štiri predstavnice ženskega spola. Najprej smo se vse naučile izdelovati vrečke, vsaka nekoliko na svoj način, pri tem pa smo si pomagale s filmčki, ki smo jih našle na internetu. Morda so bile prve še začetniške, a vsaka naslednja je bila lepša, vsekakor pa posebna in unikatna. Strinjale smo se, da bo potreba po vrečkah v decembru velika in da jih bomo v naslednjih tednih pospešeno izdelovali, na delavnico pa povabili še koga. Med izdelovanjem smo poslušale glasbo, klepetale, delile izkušnje in nasvete ter se prav fino nasmejale. Vzdušje je bilo

foto: Chris Hartke

tako prijetno, da se resnično že veselim naslednjega torka, nove delavnice, novih pogovorov in, upam, tudi novih obrazov.

N. V.

SLOVENSKI EL CLASICO

Derbi, ki je bil v očeh javnosti tako dolgo pričakovan, je v vseh elementih upravičil ime najbolj zanimivega derbija v samostojni Sloveniji in potešil vse nogometne sladokusce. Tekma naj bi bila sprva odigrana že 24. 10. 2015 v okviru 15. kola PLTS, vendar je bila zaradi pomanjkanja policistov, ki so bili v povezavi z begunsko krizo zadržani na mejah, prestavljena na 21. 11. 2015. Na vsakem koraku in kotičku je bilo moč čutiti pravo navijaško evforijo, ki na zelenicah 1. slovenske nogometne lige že dolgo ni bila prisotna. Ljubljanska prestolnica je bila cela v znamenju derbija, privabila pa je tudi veliko število mariborskih navijačev. Vse tribune so dihale s svojima moštvoma in navijale skozi celotno srečanje.

Stožice so bile razprodane, na tribunah je bila 13.500-glava množica, vendar se je vsem zdelo, da nas je tam okoli 50.000, s takimi besedami je derbi pospremil eden glavnih akterjev tokratne tekme – Andraž Šporar. Derbi je potrdil, da je tudi slovenski nogomet lahko zanimiv in privablja velike množice. Če so na eni strani Green Dragons poskrbeli, da huliganstvo tokrat ni prestopilo praga stadiona, pa za mariborsko navijaško skupino tega ne moremo trditi. Tekma je bila zaradi Viol večkrat skoraj prekinjena, ogrožena pa je bila tudi varnost nogometašev, ki so le nemočno gledali padanje bakel na zelenico, s čimer so imeli veliko dela gasilci, ki so tovrstnih navijaških poseganj že navajeni. Kot se za pravi derbi spodobi, je bila energija na višku, za kar sta bila kriva rivalstvo in želja po zmagi. Po nekoliko medlem

začetku, ko so Mariborčani v roku 20-ih minut zadeli dva gola, so se ljubljanski Zmaji prebudili in začeli bruhati ogenj. Malo po 2. mariborskem голу je za zmanjšanje vodstva Mariborčanov poskrbel najbolj vroč igralec jesenskega dela 1. slovenske lige in kapetan Olimpije Andraž Šporar. Tekma je bila z nekaj vmesnimi prekinitvami zelo napeta, da pa sta si ekipi razdelili izkupiček, je v sodnikovem podaljšku (92.) poskrbel kdo drug kot A. Šporar z močnim strelom z roba kazenskega prostora in tako premagal nemočnega Jasmina Handanoviča. Stožice so navdušeno zaživele, bolj slabe volje pa so bili tisti iz štajerske prestolnice, saj so jih le tri minute ločile od zmage, s katero bi se na lestvici vodilni Olimpiji približali le na 3 točke zaostanka. Če pa smo poštene, je neodločen rezultat kar primeren, saj so bili oboji nekajkrat oškodovani s strani sodnika, njihove moči pa kljub vsemu dokaj izenačene, saj so oboji imeli še nekaj zrelih, vendar neizkoriščenih priložnosti. To rivalstvo in dodaten

naboj sta se videla skozi celo tekmo, saj je bilo podeljenih veliko rumenih in tudi en rdeč karton Petru Stojanoviću, ki je ob prejetju čisto izgubil živce in je bil nato na silo odpeljan v slačilnico. Čez to sodniško odločitev (in tudi dosti drugih) je imel par krepkih tudi mariborski trener Krunoslav Jurčić, ki nad sojenjem ni bil zadovoljen, v tem pa ni bil edini, saj je bila večina mnenja, da sodnik Drečnik ni bil kos nalogi, ki jo predstavlja derbi, in bi moral biti usposobljen nekdo z več izkušnjami. Praznik nogometa, ki smo ga doživeli vsi na stadionu kot tudi tisti doma, nam je ponudil dosti atraktivnih potez, ponovno pa smo lahko občutili nekakšno nogometno vročico, kljub zelo mrzlim zunanjim temperaturam. Nogomet je tako ponovno doma ... Kralji se NK Olimpija za priložnost ogleda derbija izredno lepo zahvaljujemo in jim v prihodnje želimo še veliko zmag in rekordov!

S. P.

015
KRALJI
ULICE

DAN BREZDOMSTVA IN DUŠEVNEGA ZDRAVJA, NOVA GORICA, 10. 10. 2015

Športni team Kralji ulice se je 10. oktobra 2015, na svetovni dan, namenjen duševnemu zdravju, udeležil dogodka, posvečenega brezdomstvu in ljudem z duševnimi problemi. V športnem delu je sodelovalo 6 ekip, Kralji pa smo osvojili prvo mesto! Poleg tega je pred dvorano potekal bogat spremljevalni in kulturni program, s stojnicami, na katerih so imela društva, ki se ukvarjajo z brezdomci in ljudmi z duševnimi težavami, svojo predstavitev in ponujala svoje izdelke. Kralji ulice smo ponujali naš časopis in letake. Kljub vetru je bil dogodek zanimiv in lep ter z dobro pogostitvijo. Na koncu smo zmagali vsi. Lep pozdrav,

Mitja K.

MOJA DOSEDANJA IZKUŠNJA Z BEGUNSKO KRIZO

Odkar se je začela t. i. begunska kriza, sem se spraševala, kako bo, če in ko begunci pridejo v Slovenijo. Spremljala sem poročila, v katerih so naši politiki razlagali, kako smo pripravljeni na prihod beguncev. Glede na omejeno število informacij, ki sem jih takrat imela o tem, se mi je zdelo, da so stvari še čisto v redu, sploh v primerjavi z Madžarsko. Nato pa so Madžari zaprli svojo mejo in množice beguncev so se usmerile proti Sloveniji. Spomnim se, da sem čutila pravo vznemirjenje, ko je prvi vlak z 200 begunci pripeljal na slovensko-hrvaško mejo, in precejšnje razočaranje, ko so ta vlak na meji ustavili in vrnili nazaj na Hrvaško. Moje razočaranje se je v nadaljnjih dneh in tednih le še stopnjevalo.

Nekje sem prebrala »Kaj boste odgovorili, ko vas bodo vaši otroci vprašali, kaj ste pa vi počeli med begunsko krizo?«, kar mi je dalo misliti. Rekla sem si, da nekaj pa moram narediti. Prva večja stvar, ki sem jo do sedaj naredila, je bila, da sem šla 11. 11. 2015 s sošolci z oddelka za socialno pedagogiko Emo, Davidom, Lucijo in Matejem na mejni prehod Šentilj z namenom, da bi videli, kaj se tam dogaja, kakšne so razmere in kakšna je dostopnost nastanitvenega centra za zunanje ljudi. Izkušnja je name naredila zelo velik vtis in z željo, da bi videno in doživeto delila z drugimi, sem se odločila napisati tale prispevek.

Ko smo se bližali mejnemu prehodu Šentilj, smo naleteli na table, ki so opozarjale, da je mejni prehod zaprt ter da je cesta, ki vodi do njega, odprta le za lokalne prebivalce, lastnike in obiskovalce lokalov. Ob tem sem postala kar nekako nervozna. Avto smo pustili pri bencinski črpalki in se peš odpravili do šotorišča. Ko smo se približevali, sta do nas prišla dva policista, češ: »Kaj bi pa vi radi?!« Ne preveč prijazno sta nas napotila h glavnemu vhodu. Nesigurni in živčni glede tega, kaj nas tam čaka, smo šli tja. Prišel je vodja policistov in nas zasliševal, kaj bi radi. Na začetku »mrga« nam je na koncu le dovolil, da lahko vstopimo. Opremili so nas s press značkami, zaščitnimi rokavicami in maskami. Ob našem vprašanju, zakaj potrebujemo rokavice in maske, je bil odgovor kar malce napadalen v smislu, da jih glede na situacijo pač nujno potrebujemo – kljub temu se mi ni zdelo potrebno, da bi jih nosila. Begunci so vendar ljudje, ki jih je treba kot take tudi obravnavati, ne pa okužbe na dveh nogah. Imeli smo srečo,

foto: Tjaša

Čakajoči ob ograji v Šentilju

da ni bilo predstavnikov civilne zaščite in smo se lahko dokaj prosto premikali. Vseeno sem bila prepričana, da nas oboroženi policisti in vojaki ves čas opazujejo. Dovoljeno nam je bilo, da pridemo le do ograje, za katero je na asfaltnih tleh z le nekaj dekami stalo, sedelo in ležalo okoli 1.000 beguncev. Pred tem so jih vrgli iz šotorov, da so le-te lahko pripravili za naslednjo »pošiljko«. Tam so bili prisiljeni čakati kar nekaj ur. Ko sem jih zagledala, me je šokiralo in precej užalostilo dejstvo, koliko je bilo med begunci majhnih otrok – čisto drugače od tistega, kar sem prebrala in slišala v mnogih medijih, kjer je bilo navedeno, da so med begunci večinoma le mladi moški. Izgleda, da se je v nekaj tednih precej spremenila demografska sestava beguncev ali pa so v medijih ves čas objavljali napačne informacije. 11. 11. sem v Šentilju videla res ogromno družin z majhnimi otroki. Mnogi izmed njih so mi mahali skozi ograjo. Med drugim sem se približala zelo prikupni 11-mesečni deklici, ki jo je očka držal v naročju. Bila je malo prestrašena, hkrati pa je imela na obrazku nasmešek. Verjetno se niti približno ni zavedala, kaj se je dogajalo okoli nje. Spoznala sem tudi dva bratca in sestrico, ki so bili stari 3, 6 in 10 let. Najmlajšemu je bil obesek v obliki robotka, ki sem ga imela obešenega okrog vratu, neizmerno všeč in navdušeno se je igral z njim. Nekajkrat mi je dal petko in dotaknil se je mojih las. Čeprav v svojem življenju še ni doživel miru, je bil pravi dobrovoljček. Neverjetno, kako so si majhni otroci po vsem svetu podobni. Kljub njegovim težkim življenjskim okoliščinam, ki si jih Evropejci ne znajo niti predstavljati, je bila moja interakcija s

tem triletnikom podobna, kot bi bila s katerim koli drugim enako starim otrokom. Kakšna škoda, da se z odraščanjem ljudje tako zelo spremenimo, da pozabimo, kako je biti otrok, ki ne razločuje med nami in drugimi. Kakšna škoda, da naš odnos do drugih lahko postane tako odkrito sovražen in rasističen, kakršnemu smo priča v zadnjih tednih med mnogimi Slovenci. In kakšna škoda, da se nismo pripravljeni učiti od majhnih otrok. Si pa ne morem niti predstavljati, kakšne posledice bodo izkušnje, ki so jih deležni v najobčutljivejšem obdobju svojih življenj, pustile na teh nedolžnih otrocih, ki sem jih spoznala na meji.

Seveda sem bila v Šentilju v stiku tudi z mnogimi odraslimi. Zanimivo se mi je zdelo, da se je odstotek Sircev med begunci zmanjšal, naraslo pa je število beguncev iz drugih držav. Še bolj pa se mi je zdelo zanimivo, kako so pripadniki različnih narodnosti poudarjali razlike med enim in drugimi. Tako sem govorila s kar nekaj ljudmi, ki so se potrudili, da so poudarili, da so Kurdi, ne pa Arabci. Prišli so iz Iraka, njihov cilj pa je bila po pričakovanjih večinoma Nemčija. Redkokdo izmed njih je znal angleško. Skupina kurdskih moških me je prosila, če jim lahko pomagam vzpostaviti mobilno omrežje, da bi lahko poklicali svojce, ki so ostali doma. Žal nam ni uspelo, saj so imeli neke predplačniške kartice, ki so jim jih dali v Grčiji, v Sloveniji pa niso delovale. Na koncu smo situacijo približno razrešili tako, da jim je predstavnik Rdečega križa posodil svoj telefon. Stric zgoraj omenjenega triletnika in njegovih sorojencev (prav tako Kurdi) mi je v zelo polomljeni angleščini povedal, da se mu

zdi v Sloveniji lepo in da Slovenci lepo ravnaajo z njimi. Ko sem ga vprašala, koliko časa že potujejo, je odgovoril, da že tako dolgo, da niti ne ve več. Vprašal me je, ali vem, koliko jih bo šlo lahko v Avstrijo in kdaj. Najbolj me je šokiralo njegovo vprašanje, koliko ur je še do Avstrije – nisem mogla verjeti, da so bili ti ljudje na slovensko-avstrijski meji, pa jim tega nihče ni povedal! Žal nikakor ni bil edini brez informacij. Nihče izmed beguncev ni natančno vedel, kaj se bo zgodilo z njimi. Ni čudno, da je, ko so policisti odprli del ograje in začeli del ljudi spuščati skozi, zavladala panika in da so se začeli mnogi prerivati. Nihče izmed policistov jim namreč ni povedal, da bodo sčasoma vse spustili skozi, le drli so se nanje. Grozljivo in nedojemljivo je bilo, ko je v poskusu, da bi se begunci nehali prerivati, eden izmed policistov prijel ograjo in jo porinil v množico. Ljudi, med njimi tudi mnoge otroke, je stisnil skupaj in ob ograjo. Ob tem je gospa, ki se je znašla sredi množice in za katero se je izkazalo, da je invalidka, v grozi predirljivo zakričala. Mislim, da v življenju še nisem slišala takega krika (razen morda v kakšnem filmu). Večina prostovoljcev in novinarjev nas je začela vpiti na policiste, naj nehajo s takim početjem.

Po tem, ko so policisti prvih 500 ljudi spustili skozi ograjo in v koloni odpeljali čez mejo, so ograjo zaprli. Policisti so se med seboj pogovarjali, da bodo ostale spustili čez mejo čez kake pol ure, vendar beguncem tega niso povedali. Med poskusi, da bi ljudem povedali, da bodo še tisti dan šli v Avstrijo, smo se David, Ema in jaz začeli pogovarjati z gospodom iz Sirije, ki se je sam odpravil na pot in upa, da bo lahko čez čas svojo družino spravil v Nemčijo na lepši in predvsem varnejši način. Povedal nam je ogromno stvari tako o življenju v Siriji pred vojno kot tudi

foto: Tjaša

Prerivanje pri izhodu iz Nastanitvenega centra Šentilj

o vseh državah, skozi katere je potoval. Podrobnosti iz tega pogovora bo opisal moj sošolec David Gobbo. Od vsega, kar nam je povedal, pa se je meni najbolj vtisnil v spomin opis pogovora z drugimi Sirci. Strinjali so se, da se ne bi nikoli podali na pot proti Evropi, če bi vnaprej vedeli, kakšne grozote jih na tej poti čakajo (vožnje s starimi gumenjaki proti Grčiji, izmed katerih so mnogi potonili, stradanje v Makedoniji, prebijanje mrzlih noči na prostem v Srbiji, nasilje s strani policistov v Sloveniji itd.). Raje bi umrli v vojni. Le kaj to pove o nas Evropejci?! Priznati moram, da me je po vsem videnem in slišnem kar nekako sram, da sem Slovenka in Evropejka. Po tem, ko je šla še druga skupina iz nastanitvenega centra in prek meje (tokrat veliko manj panično in veliko bolj umirjeno kot prej), smo s sošolci še malo ostali in se pogovarjali z nekaterimi prostovoljci Slovenske filantropije, pripadniki Rdečega križa, zdravniki in vojaki. Pripadnik Rdečega križa nam je med drugim povedal, da je center v

Šentilju daleč najboljši na celi balkanski poti. Žal je pripomnil tudi, da center v Brežicah velja za najslabšega. Prijetno sta me presenetila dva vojaka, ki za razliko od drugih nista imela pri sebi svojih pušk, ki so jih ostali uporabljali za ustrahovanje beguncev, saj streljati z njimi ne smejo. Povedala sta, da se jima ne zdi potrebno, da bi puške imela pri sebi, da je dovolj, da jih imata v avtomobilu. Čeprav sem imela s policisti in vojaki večinoma bolj negativne izkušnje (razen seveda s tema dvema), moram priznati, da jih na nek način razumem. Glede na to, da so neprespani, zgarani in cele dneve ločeni od svojih družin, ni čudno, da včasih pozabijo, da so begunci konec koncev ljudje, ne pa le nekaj neprijetnega, s čimer se morajo dan za dnem ubadati. Poleg tega večinoma le izpolnjujejo navodila nadrejenih. Verjetno bi se podobno začeli vesti vsi mi, če bi bili postavljeni v tako situacijo.

Nočem moralizirati, a vseeno upam, da smo ostali, ki nam ni treba vsakodnevno miriti prestrašenih, paničnih, neinformiranih ljudi, ki imajo že vsega hudega dovolj, zmožni na begunce gledati drugače – kot na posameznike z raznovrstnimi življenjskimi zgodbami, ki so vredni tega, da jih sprejmemo medse in nanje gledamo kot na sebi enake. Konec koncev sploh niso tako zelo drugačni od nas, če smo jim le pripravljeni prisluhniti. Sama se bom gotovo še vrnila na mejo in spodbujam tudi druge, da pridejo. Medtem pa so moje misli pri vseh tistih ljudeh, ki sem jih spoznala v Šentilju (tako pri beguncih kot tudi pri vseh ostalih). Ko smo se ločili, sem mnogim zaželela »Srečno!« oziroma »Good luck!« in srčno upam, da bodo srečo tudi dejansko našli.

Tjaša Leskovšek

foto: Tjaša

Prehod prvih 500 ljudi čez mejo v Avstrijo

ZGODBA BEGUNCA

V sredo, 11. 11. 2015, sem na mejnem prehodu Šentilj govoril s 47-letnim Sircem. Na mejni prehod se nas je odpravilo pet. Matej Žalig, Lucija Klun, Ema Antončič, Tjaša Leskovšek in jaz, David Gobbo. Predstavili smo se kot novinarji za revijo Socialna pedagogika in odobrili so nam dostop do tabora, a le do ograje, ki je ločevala begunce od drugih. Dobili smo zaščitne maske, rokavice in press kartice.

Osebo mi je bilo kar težko začeti pogovor. Vsak je stal na svoji strani ograje in sprva smo se le opazovali. Vsake toliko je k ograji priteklo nekaj otrok, ki so nasmejani mahali novim ljudem. Počasi pa mi je le uspelo pričeti nekaj pogovorov. Poleg ograje je bila velika ovira tudi jezik. Le redki so govorili in razumeli angleško. Večina me je spraševala samo to, do katerih mobilnih operaterjev lahko dostopijo in kje bi lahko dobili »wi-fi«. Vsi so govorili o tem, da bi radi poklicali domov. Uspelo mi je opraviti le nekaj kratkih pogovorov. Govoril sem s skupino iz Iraka, ki si želi priti na Dansko, ter s skupino Kurdov, ki je na poti že 14 dni in si želi priti na Norveško.

Nato so začeli prvo skupino beguncev spuščati skozi ograjo in usmerjati proti Avstriji. Bilo je kar nekaj prerivanja, tako med begunci samimi kot s strani vojakov. Videl sem prepotene dojenčke, otroke, ki so stali v vrsti ter so nanje potiskali iz vseh smeri, brez vode ali česar koli za popiti. Predstavniki Združenih narodov je v arabščini kričal v megafon, vendar ga večina ni razumela. Ko so iz ograje spustili prvih petsto beguncev, so ogrado ponovno zaprli.

Vojaški in policajski so se med seboj pogovarjali, da bodo preostale spustili čez pol ure, beguncem pa tega ni nihče povedal. Zato sem sam hodil ob ograji ter tistim, ki so razumeli angleško, razlagal, da bodo ograjo ponovno odprli čez pol ure ter da bodo takrat spustili vse. Takrat je do mene pristopil tudi gospod, ki je dobro govoril angleško. Med našim pogovorom sta se nama pridružili še Ema in Tjaša in tako smo z gospodom naslednje pol ure govorili o njegovem življenju in poti. Pogovor je potekal precej spontano, preskakovali smo z ene teme na drugo, zato nisem zapisal dobesedne transkripcije pogovora, ampak sem ga razdelil na šest tem, ki so se v našem pogovoru najpogosteje ponavljale.

Življenje pred vojno:

Pogovarjal sem se s 47-letnim gospodom, ki ne želi biti imenovan, iz Damaska (Damascus, دمشق), glavnega mesta Sirije. V Damasku je pred vojno živel skupaj s svojo družino. Njegova žena je bila učiteljica angleščine v osnovni šoli, on pa se je ukvarjal z analogno fotografijo. Kot fotograf je sodeloval tudi z otroki iz ženine osnovne šole, učil jih je fotografirati in delati preko fotografije. Povedal nam je tudi, da ima prednike s Kosova (babico ali prababico), ki so v Sirijo pribežali, ko je v Evropi divjala vojna.

Vojna v Siriji:

O sami vojni nismo veliko govorili, povedal pa nam je, kaj je prinesla s seboj. Sirska oblast je v celotnem zahodnem delu Sirije izklopila tako vodo kot elektriko. Ljudje ne dobijo ne vode ne hrane, jedo lahko samo to, kar najdejo na drevesih.

V nekaterih delih države je situacija celo tako huda, da so nekateri ljudje primorani ubijati za hrano.

Ker so ostali brez denarja, otrokom niso mogli privoščiti niti šolanja, zato so se odločili, da zapustijo Sirijo.

Pot do Slovenije:

Svojo pot je začel pred desetimi dnevi. Začel je v Turčiji, kjer je bil z družino začasno nameščen. Njegova pot je bila: Turčija – Grčija – Makedonija – Srbija – Hrvaška – Slovenija.

Potovanje se je začelo v Turčiji. Ker iz Turčije po kopnem ni dovoljeno iti v Evropo, je moral izbrati pot po morju. Najprej

je moral poiskati ladjo. Pravi, da je ladjo težko dobiti, moral je dvakrat ali trikrat poskušati. Končno mu je bila ponujena nova velika ladja s kapaciteto za 25 ljudi. Kmalu je ugotovil, da so vse to laži. Ladja je bila stara in majhna. Na petmetrski ladji je potoval skupaj s 40 ljudmi. Njegov prijatelj se je, ko je videl ta čoln, odločil, da svoje poti ne bo nadaljeval, ampak bo raje ostal v Turčiji. Sam pa pravi, da se mu sedaj, ko gleda nazaj, zdi noro, kakšno pot je prepotoval, ampak se mu zdi, da ni imel izbire. Na ladji pravi, da je bilo od štiridesetih ljudi mogoče pet Sircev, ostalo pa so bili ljudje drugih narodnosti. Pot od Turčije do Grčije ga je stala 1.000 dolarjev.

Iz Grčije ga je pot vodila skozi Makedonijo. Pravi, da je bilo v Makedoniji najslabše. Stlačili so jih na vlak, za katerega so morali plačati 25 €.

Rekel je, da če bi živali ponudili, da se vozi s tem vlakom, bi prav gotovo rekla ne. Na vlaku so imeli ravno toliko prostora, da so lahko stali eden poleg drugega. Eno od družin, petčlansko, so zaradi pomanjkanja prostora zaklenili kar v stranišče. Ena od žensk je stala ob vratih, gledala skozi edino luknjo in celo pot jokala. Pot je trajala kar pet ur in pet ur je bila ta družina zaprta v stranišču. Ta ženska, ki je bila zaprta v stranišču, je dejala, da bi raje v Siriji umrla v bombnem napadu, kot pa da mora skozi vse to.

Pot je nato vodila skozi Srbijo na Hrvaško. Na Hrvaškem so nekaterim v skupini pobrali prstne odtise, nekaterim pa ne. Ne razume, po katerem kriteriju so to določali.

Trenutno potuje s skupino Sircev. Skupaj jih je približno 25 iz petih različnih družin. Sam je svojo družino pustil v Turčiji. Ne ve, kdaj jih bo spet videl. Rekel je, da družine ne bi želel pripeljati v Evropo na tak način, kot je moral potovati on sam. Pravi, da si ne bi oprostil, če bi jih s seboj vzel na to pot. Dejal je celo, da bi tudi sam raje v Turčiji umrl, če bi vedel, kakšna pot ga čaka.

Slovenija:

V Slovenijo je prišel 2 dni nazaj. V vsaki državi do sedaj so morali čakati šest do sedem ur, da so se lahko premaknili. V Grčiji so čakali celo 20 ur, zato ker so ladjarji stavkali.

Najprej je o Sloveniji povedal, da mu ni bilo všeč, kako so z njim ravnali. Takoj je rekel, da upa, da ni nikogar užalil, če je slučajno kdo od nas Slovenec. Povedali smo mu, da smo vsi iz Slovenije, in takoj se je začel opravičevati. Rekli smo mu, da kritik ne jemljemo osebno, da naj govori, da mora biti kritičen, spodbujali smo ga, da še več pove. Govoril je še naprej, a se mi zdi, da je od takrat naprej malo bolj pazil na besede.

V Slovenijo so prišli z vlakom. Bilo je zelo mrzlo. Na mrazu so morali čakati eno uro, nato pa je ponje prišel avtobus. Peljali so jih nekam naprej. Tam so ponovno čakali dve uri, nato pa so jih nekaj peljali naprej, nekaj pa jih je ostalo tam.

Ko je prišel v Slovenijo, se je moral podpisati na nek papir, ni pa vedel, kaj piše na listu oziroma kaj podpisuje. Slovenija je bila edina država, v kateri so jih spraševali, koliko denarja imajo. V nobeni državi do sedaj jih tega niso spraševali, v Sloveniji pa povsod: »How much money do you have?«

Pravi, da so jim v Sloveniji pobrali vse. Rekel je, da razume, da ne more s seboj imeti žepnega noža, čeprav bi ga potrebovali za narezati hrano otrokom, ne razume pa, zakaj so mu vzeli vžigalnik.

V taboriščih oziroma na mejah jim ničesar ne povejo, ne koliko časa bodo ostali ne kdaj bodo šli, sicer predstavniki Združenih narodov nekaj govorijo po megafonu, a le v arabščini, tako da večina tega ne razume, saj je prisotnih veliko različnih narodov.

V Šentilju so prenočili. Rekel je, da je bila to najboljša noč do sedaj, saj jih tokrat ni zeblo. Pravi, da je bilo vsekakor boljše kot v Makedoniji, ker je bilo tam ledeno. Tukaj imajo vsaj ogrevane šotore in postelje.

Ko sem ga vprašal glede hrane, ni želel veliko govoriti. Spet se je vrnil k Makedoniji in je povedel, da tam niso dobili ničesar. Tukaj pa so dobili vsaj dve rezini kruha in rezino sira.

Po tem, ko smo se že poslovili, se je gospod vrnil k ograji in nam dejal, da ga je kolega spomnil, da nam mora povedati še en odlomek s svoje poti. Ko so prihajali v Slovenijo, je na vlaku eden izmed potnikov povlekel »emergency brake« (ročno zavoro).

Policaji so prišli v tisti del vlaka in vprašali, kdo je to storil. Ker se ni nobeden oglasil, so naključnim beguncem »prilepili klofute«, ker so pač sedeli v bližini.

Narodnostna sestava:

Glede sestave beguncev je dejal, da je med njimi zelo malo Sircev. Sam meni, da je največ Afganistancev, nato sledijo Kurdi, Iranci in celo nato Sirci.

Za Sirce je dejal, da niso tako umazan narod in da drugi begunci mečejo slabo luč na njih. Pravi, da so Afganistanci zelo umazani in da ne razumejo tujih jezikov, ne angleško ne arabsko.

Dejal je tudi, da se vsi predstavljajo za Sirce. Na poti je srečal Maročane, ki se predstavljajo za Sirce, črnce, ki se predstavljajo za Sirce, nihče pa ne govori njihovega jezika. Eden od beguncev mu je celo dejal, da prihaja iz Damaska, iz mesta, v katerem je sam živel. On mu tega ni verjel, saj nihče od domačinov Damasku ne rečejo Damascos, ampak Cham.

Povedal pa je tudi, da se zaveda, da so med temi, ki prihajajo, tudi slabi ljudje. Ko smo ga vprašali, kaj misli, ko reče slabi ljudje, je najprej okleval, nato pa dejal, da so umazani, da ne skrbijo za nič, da ne pospravljajo za sabo, ne znajo jezikov ipd.

Cilj:

Želi si priti v Nemčijo. Verjame, da bodo v Nemčiji živeli tako, kot so nekoč živeli v Siriji. V Nemčiji ima prijatelja, ki tam živi že 25 let, in ta mu je povedal, da v Nemčiji poskrbijo za begunce in jim omogočijo življenje, ki je najbolj podobno tistemu, ki so ga živeli v Siriji.

David Gobbo, 4. letnik soc. ped.

KJE SE NEHA ČLOVEK?

Kje se neha človek?

Od kdaj smo tako daleč eden od drugega? In ne vidimo več si v oči.

Oglašam se z meje. Meje med človekom in primitivcem.

Uniforma, orožje prineseta pozicijo moči, večvrednosti. Frustriranost, utrujenost, vsesplošno nezadovoljstvo pa so zelo dobra podlaga za izživljanje nad človekom.

Zamegljen um, zamegljeno srce.

Je to dobrodošlica, ki bi si jo želeli, ko pridemo v novo, nepoznano deželo, ko mislimo, da smo doživeli že vse, kar lahko človek prenese?

So dobrodošlica trume vojakov, policajev, oboroženih do zob, s skritimi obrazi, a polnimi usti besed, ki jih ne rabiš razumeti, lahko pa razbereš njihov namen? Kaj vse se skriva za njimi?

Kaj doživlja otrok, ko gleda v ogromno puško?

Ali je vse to dobrodošlica, ki bi si jo želeli videti na poti iskanja boljšega življenja?

Kaj pa čaka vse te ljudi tam nekje v civilizirani Evropi? Kakšno življenje čaka njihove otroke? V kakšno družbo prihajajo?

Stojim med ljudmi. Čakamo. Čakam z njimi in si poskušam zamisliti, kolikokrat so že nekje čakali in kolikokrat še bodo.

Prihajam iz drugega filma.

Stojim tam in vse skupaj se zdi tako neverjetno, neresnično in resnično.

Namenimo si nekaj prijaznih pogledov, nasmehov, besed, kot da govorimo isti jezik.

In razmišljam o vseh teh obrazih, ljudeh, zgodbah, ki so za njimi, zgodbah, ki so pred njimi, kaj so zapustili, koga so izgubili, koga spet našli in kaj vse še prihaja.

Kam gremo?

Kakšen nesmisel je vse to.

Meje, ograje, zidovi, orožje, nafta, denar, naprej, nazaj, naprej, nazaj, nazaj, nazaj, nazaj.

Koliko je vreden človek?

Kje se neha človek?

Kaj si zapomnijo oči, kaj slišijo ušesa, kaj začuti srce?

Do kam?

Koliko še?

Kako globoko?

Mojca Sovdat

LJUDJE SMO, KER DRUG V DRUGEM VIDIMO ČLOVEKA

Poleti leta 2015 se je nekaj prelomilo.

Do mene so začele tekom ležernega počitniškega časa prihajati vesti o ljudeh, ki bežijo pred vojnami, lakoto in brezupom proti delu sveta, ki nosi v sebi obljubo upanja; pa četudi ga ravno v tem času pretresa dvom v smer, po kateri se pelje v prihodnost. Od prej sem poznala posamične zgodbe prebeglih, a zdaj je to postajalo drugače. Šlo je za gibanje, ki je vrglo do tedaj znani svet s tečajev tudi za nas, živeče v Evropi, s tem zbudilo tako strah (pri delu ljudi) kot tudi obete, da je čas in neponovljiva priložnost za ponovni razmislek o ureditvi življenja za vse nas, Zemljanke in Zemljane.

S prijatelji, ki so prav tako kot jaz starši malih otrok, smo ob večerih kdaj odpirali neprijetne pogovore o tem, kako zaščititi svoje otroke, saj Evropa morda ni več najbolj prijeten in varen prostor na svetu, zamisli o tem, kam zbežati, če bi bilo treba, pa so bile zelo različne, a vse v oblakih. Težo neprijetnih misli smo hitro odgnali, rekoč, da verjetno čas za to še ni dozorel in da bodo morda naši otroci vendarle odrasli v Evropi in pomagali graditi pravičnejši svet, ki bi znal biti dom za vse, tako tiste, ki tu živijo že nekaj časa, kot druge, ki so prišli, ko jih je Evropa potrebovala, da so jo pomagali graditi, kot potem tiste tretje, ki so do nedavnega ostajali na obrobju, v delih sveta, ki so dosti bolj kot ta naš kontinent polni naravnih virov, ki pa jih že stoletja brez sramu črpamo in izčrpavamo, zlepa ali zgrda, glavno, da se dotok ne ustavi, saj smo vendar razviti svet in vire potrebujemo.

Medtem so se zares številni naši prijatelji, znanci, preselili v Avstrijo, Nemčijo, tudi severneje. Ekonomski migranti so pogumno (ali boječe – obe perspektivi sta možni, ne vem, katera vam je ljubša) zbežali pred brezperspektivnostjo Podalpj in se podali v svet, kjer se perspektiv še da oprijeti. Tragične zgodbe pribežnikov z vzhoda pa so se kar vrstile in prekrile težo lastnega preizpraševanja, ali je čas za beg že dozorel. Občutki žalosti, obupa in nemoči ob tragičnih zgodbah in rojstvo želje biti solidarni z ljudmi, ki iščejo nov dom. Tolazilni občutki ob spoznanjih, da nas je podobno mislečih več.

Sledilo je obdobje poleta idej, da je treba poiskati četudi drobne dobre prakse sprejema beguncev in jih uveljaviti ter okrepiti. Sprejeti ljudi, ki bežijo, da zaživijo z nami, jim ponuditi prostor v srcih naših sosesk, šol, univerz, stanovanj. Preverjanje pri domačih, kako se počutijo ob ideji, da bi koga gostili, če bi imeli posteljo in sobo viška, in olajšanje ob spoznanju, da je to v perspektivi realna možnost.

In potem Madžarska, ne tako oddaljena, a vendarle dovolj, da je še mogoča distanca. Spektakularno poročanje medijev, napihovanje »varnostnih« ter katastrofičnih vidikov premikov prebivalstva. In ljudem se orosijo oči, ko gre za otroke. Neiskreno. Zlagano. Kako in zakaj vendar otroke ločiti od širše zgodbe? Kako lahko v eni sapi izražajo sočutje do otrok in hkrati obsojajo njihove starše, ki so se z otroki podali na negotovo in nevarno pot, v želji, da bi jim zagotovili varno prihodnost?

Zemlja se začne zdeti sovražen in hladen kraj, leteče ideje pa

treščijo ob trda tla, ko na meji pri nas začne harati vojska in vladati policija. Velike besede o pripravljenosti Slovenije s strani vlade se zazdijo groteska. Tehnokrati, prestrašenci brez vizije. Omejevati dostope ljudem, ki bi želeli srečati soljudi, jim izraziti dobrodošlico. In država se razdeli na tiste, ki želijo, da jih ta ista vojska brani pred neznanim (???), in druge, ki ne razumemo in nočemo razumeti, da se ljudi pričaka s puškami. Mirovnikov, ki delajo mir z orožjem, je zgodovina spoznala že zadosti, ni? In pa, navdušenci nad orožjem, kdo vas bo branil pred njimi, ko bodo svoje cevi lepega dne usmerili v vas (ker jim bo seveda tako naročeno)??

Skorajda me že prepričajo, da je ob »taki množici ljudi« red ključen in ga lahko zagotavlja le orožje. Vendar se ob podpori podobno čutečih spet razplamtita v srcu velik ogenj in močna vera v to, da je v smisla očiščenih postmoderenih puščavah, ki jih vsi skupaj naseljujemo, ključno in življenjskega pomena odpreti srce popotnikom, beguncem. V meni še živi spomin na občutek gostoljubja, ki sem ga spoznala prav v nekaterih državah svetovnega vzhoda. Brezpogojno gostoljubje popotniku, zapisano globoko. Življenjsko pomembno, saj si danes popotnik ti, jutri pa bom morda jaz. Nam ni tega nazorno pokazala tudi zgodba o Jezusu, ki je kot begunec in izobčenec že prijel na svet? Želela bi si, da se vrne in zapre usta vsem, ki varujejo absurd »krščanske Evrope«. Pa saj v resnici že prihaja, na poti je, lahko da v tem trenutku omahuje sredi morja ali krvavi na rezilni ograji, ki je zamenjala staromodni križ. Če je uspel doseči Evropo, pa se bojim, da si ga želijo sežgati ali poslati nazaj. Nazaj. Nazaj. Samo nazaj. Ljudje smo zelo plastična bitja. Lahko smo nezamisljivo kruti ali odprti in pripravljeni sprejeti drugega, sprejeti Drugega, sprejeti zgodovinsko nujnost, da se bo človek poenotil na drugačen, polnejši način in rekel NE delitvam, ki povsem pavšalno vznikajo (kolikor služijo ekonomskim interesom). Spodnje spoznanje pa mi je ključno: Od ljudi, ki prihajajo na novo, lahko izrabimo marsikaj, tako kot lahko okoliščine iz nas izrabijo celo paleto raznolikih izrazov. Če ljudi sprejmemo odprtih src, kot brate in sestre, jih povabimo medse in delimo z njimi presežke, ki jih na račun znatnega dela sveta kopičimo pri nas, na dolgi rok ne more biti drugače, kot da se z njimi spoprijateljimo, pomešamo, učimo drug od drugega in zaživimo skupaj kot nova, polnejša celota. (Kako drugače naj bi se razvijal svet? Ni edina druga pot pot vojn in samouničenja?) Če pač soljudi pričakamo s puškami, jih preštevamo vzdolž ograj, pustimo čakati v negotovosti in brez pravice do glasu, potem jih zatremo in v njih vzbudimo strah, občutek drugorazrednosti, odpor ter upor.

Kaj od tega si želimo?

Mar nas ne dela ljudi ravno to, da drug v drugem vidimo človeka? Mar nas ne dela ljudi ravno to, da se v očeh drugega prepoznamo kot ljudje?

Ljudje smo, ker v drugem vidimo človeka.

Špela Razpotnik

Opodpiram - POLONA GLAVAN

Tudi pri meni je bil prvi vzgib strah. Dolge kolone, nepregledne množice, nemoč in obup, ki sta otipljivo vela iz prizorov na televiziji in spletu – vse to je vedno znak, da je nekaj narobe. In da tvoj svet, ko ga to doleti, več ne bo tak kot prej. Da vojna, ki je sicer stalnica, a se nekako vedno dogaja drugim, tokrat naplavlja svoje posledice pred tvoja vrata. Prvi vzgib je, da bi jih zaprl, se s hrbtom uprl vanje, se skrtil v prvo senco ali pa zakričal: stran! A za njim pride tisto, kar iz ljudi dela ljudi: razum. In ta pravi, da je vrata treba odpreti, sicer se lahko udrejo in te pokopljejo pod sabo. Da je treba stopiti ven, se soočiti s svetom, ker si navsezadnje vedno njegov del. Že kje in že kako.

Odločitev, da grem na teren, je dozorela nekega popoldneva, ko sem po delu kot po navadi visela na družabnih omrežjih in zaskrbljeno – da, tudi s strahom – opazovala širjenje sovražnega govora. V trenutku mi je postalo jasno, da je vse, kar tam napišem, lahko še tako strpno, premišljeno in dobronamerno, da pa kljub temu počnem enako kot moji nazorski nasprotniki: pametujem na slepo in od daleč. Po tistem je bilo vprašanje le še, kako.

V Kombinatorju begunsko krizo – pa tudi vse druge krize, bi lahko dodala – spremljamo že od vsega začetka in po elektronski pošti so že pridno krožila obvestila o tem, kje in kako lahko pomagamo. Preverila sem stran Slovenske filantropije in ker so bile vse njihove prostovoljske kapacitete že

polne, sem se napotila v Socialni center Rog. Kralji samoorganizacije, kot bi Rogovce lahko mirno poimenovali, so me takoj poslali v akcijo, natančneje v kombi za Petišovce, kamor smo šli razstaviti poljsko kuhinjo in jo prepeljati v Rigonce. Malo pred tem je Madžarska namreč zaprla meje in tok beguncev se je s severovzhodne meje preusmeril na južno. Že po poti smo srečevali avtobuse, ki so v spremstvu vozil z rumenimi lučmi vozili proti avstrijski meji. Ljudi, ki gredo proti še enemu cilju. Kaj jih bo tam pričakalo? Pogoltnila sem cmok v grlu in pozdravila prostovoljca iz Nemčije in Avstralije, ki sta tik pod mejnim prehodom čakala na nas. Begunci so čakali streljaj proč, v šotoru, od koder je k nam prinašalo drobce pogovorov in mrmranja. Prizor je dajal vtis mirnosti in utečenosti in v tem vzdušju smo tudi pospravili stvari in se čez hrvaško mejo odpeljali proti jugu.

V Rigoncah nas je pričakalo čisto nasprotje: izgubljenost in negotovost, značilno za situacije, ki se vzpostavljajo na novo. Ko še ne veš, kam in kako, je žal največja tudi možnost, da kaj narediš narobe kljub dobrim namenom. Tako smo sklenili, da bomo začetno organizacijo prepustili mednarodnim prostovoljcem, ki so bili tam ves čas in ki sem jih zaradi neutrudnosti in poguma občudovala od prvega trenutka. In res, ko sem se čez tri dni vrnila, tokrat v družbi sokombinatke Sabine, so stvari že tekale kot namazane. Policisti, ki prvega večera niso kazali nobene volje za pogajanja in prepričevanja, so se bistveno omehčali in naju brez težav spustili na travnik, kjer so na premestitev v zbirne centre čakali begunci. Prostovoljci smo delali dobrih sto metrov stran, kjer je bilo postavljeno zasilno skladišče oblek in hrane, tam pa so na pot naprej čakale tudi družine z otroki. Tu in tam je kdo pristopil in tiho vprašal, kje bi se dalo napolniti mobilni telefon, ujeti brezžični signal, dobiti toplo oblačilo ali priboljšek za otroke. Starejši gospod je stopil k nam in se brez besed priključil verigi rok, zaposlenih s pripravo malic za tiste, ki so čakali v ogradi in se gredli ob ognjih iz odpadkov. Kako dobro sem ga razumela. Prav tako kot hlad in pomanjkanje namreč ubija tudi brezdelje.

In dela res ni zmanjkalo, čeprav se nas je po moji oceni zbralo krepko čez dvajset. Ko smo naredili dovolj sendvičev, smo

foto: osebni arhiv

brskali med oblačili in iskali primerno velike ali tople kose za tiste, ki so zanje prosili. Ko smo raztovorili pakete z vodo, smo pobirali smeti. Ko nas je zazebló v roke, smo se ogrevali s pogovori, obujali stara znanstva in sklepali nova. Vsaj polovica prostovoljcev je bila iz tujine, od Španije do Islandije, in kljub mladosti so bili izkušeni in kompetentni, predvsem pa neustrašni. Pa ne v smislu, da bi kljubovali sistemu, ampak v tem, da vedno skušajo najti pot do ljudi, čeprav najprej po pravilu naletijo na ovire. Zelo sem bila vesela, ko sem ugotovila, da je ovire premagala tudi naša poljska kuhinja, ki je prispevala ogromen lonček juhe in z njo premražene begunce pogrela vsaj toliko, kot so jih oblačila, ki smo jih delili po najboljših močeh. Priznam, ko sem stopila v zastraženo ogrado, med stotine ljudi, me je stisnilo ob misli, da lahko pomagam le peščici. A so stvari našle nove lastnike hitro, mirno in z nasmehom. Nekateri so mi tudi ponudili obleke, ki jih niso več potrebovali. Hrana? Je tu in tam kdo vprašal. Kmalu, sem pokimala in upala, da govorim resnico. Veljalo je namreč pravilo, da se ta začne razdeljevati šele, ko je dovolj za vse, to pa je v tistem hipu pomenilo kakih tisoč vrečk s hrano in stekleničk z vodo.

Končno so policisti in vojska le ocenili, da je trenutek pravi, in razvrstili smo se v živo verigo. Vrsta čakajočih za ograjo se mi je zdela desetkrat daljša od naše, a krajšala se je hitro in brez težav. Neki policist nas je vprašal: Katera organizacija pa ste? Navadni ljudje, sem rekla, drug prostovoljec pa me je popravil: Samo ljudje. Točno to smo tudi bili. Samo ljudje, za ljudi. Ko so skupino iz ograde končno spustili naprej, s Sabino pa sva se odpravljali domov, me je v polnočni panonski meglici preveval občutek zmage. Ker sem stopila skozi tista vrata. In me ni več strah. Niti same sebe.

Polona Glavan

foto: Nejc Trpin

Sol in Koper:

IZ MALEGA ZRASTE VELIKO

biba.koper@gmail.com

Leta izkušenj so do sedaj pokazale, da kadar je res hudo, lahko že po defaultu računam bolj ko ne na pomoč tistih, ki tudi sami nimajo veliko ali pa so celo na slabšem, kot mi sami. Da se v Kopru dogajajo korenite spremembe na področju delovanja mladih in predvsem na področju njihovega razmišljanja, dojemanja, kritičnega zornega kota in seveda tudi delovanja, je v zadnjem letu zagotovo največ doprinesla ustanovitev platforme, torej organizirane skupine ljudi, ki so zavzeli delček prostorov v zapuščenih tovarnih invalidskih delavnic. Okrajšava INDE je nastala ravno iz tega imena; prej INvalidske DELavnice, sedaj INspired by DEstruction ali »navdihnjeni z uničenim/navdih iz uničenja«. Kdor koli je bil kadar koli v tistem delu tovarne, je sedaj ne bi prepoznal. Peščica ljudi je iz dejanskih ruševin zgradila prostor oziroma skupek prostorov, ki mladim dovoljuje, da so mladi, da so ustvarjalni, in jih pri tem početju nikakor ne omejuje, kar je bila do sedaj ustaljena praksa. Zaradi določenih vodil, pravil, papirologije, zacementirane vizije vodilnih je bil nemalokrat ustavljen projekt, ki bi nudil in dal ogromno dobrega. Ker se v INDE vse dogaja po načelu, da nihče ni vodilni, nihče ne odloča avtonomno, vsi sodelujejo in delujejo v dobro vseh, so potem zadeve veliko lažje in manj je meja. Treba je poudariti, da je vsak dogodek samofinanciran. Finančna neodvisnost je mogoče na trenutke omejujoča, ker bi v primeru, da bi bili financirani s strani lokalne skupnosti, države, Evrope, kakšen projekt ali dogodek lažje izpeljali, vendar bi bili ponovno podrejeni nekemu sistemu, česar pa si v skvotu prav nihče ne želi. Vsak teden se ogromno dogaja na prizorišču propadle tovarne. Ko bi si le ljudje vzeli čas in nas obiskali, se sami prepričali na lastne oči. Tako pa so na eni strani ljudje, ki zadevo podpirajo tako ali drugače, nekateri vsaj moralno, in na drugi dežurni *hejterji*, ki si z izmišljenimi zgodbicami poskušajo opravičiti lastno nevednost in zaprtost duha. Sama sem vedno raje delovala po tem principu. Tako pri ljudeh kot pri drugih zadevah. Lahko poslušam, nekje v ozadju registriram, kar mi je rečeno, ampak sama odločam, kakšno bo moje končno mnenje. Tako sem se, kljub slabšemu zdravju, udeležila

otvoritvenega koncerta v bivšem MKC, sedaj CMK (dejstvo, da je bil koncert metal skupin v organizaciji mladih, ki so bili že prej del MKC in so prijatelji, mi je odhod zagotovo olajšal). Kot sem zapisala na neki internetni strani, lahko tudi tu podam enako izjavo: »CMK je zame daleč najboljši zdravstveni dom, kar sem jih v zadnjem času obiskala!« Edini prostor, ki mi je bil iz prve všeč, je bil backstage, v katerem je neke vrste vadbica za glasbenike. Vse drugo je sterilno belo. Sem pač mišljenja, da mora biti takšen klub/center predvsem vabljen za mlade in njim pisan na dušo. Da je stari klub potreboval prenovo, ne moremo zanikati. A zagotovo bi lahko stene prebelili in iz vsega naredili velik in odmeven projekt oziroma performans – povabili bi lokalne umetnike street arta in grafitarje ter stene poživili in naredili mladim prostore bolj domače, bolj vabljive in v končni fazi tudi polne navdiha za nadaljnje ustvarjanje. Kot strastna oboževalka grafitarja Banksyja lahko mirno rečem, da je sedanjí mladinski center natanko tak, kot si Banksy predstavlja vice zase. Pa še marsikdo od nas je podobnega mnenja. Mladi, ustvarjanje, umetnost, svet fantazije, glasba, druženje in rojevanje novih idej brez razprave lažje zorijo v prostoru, ki ne deluje sterilno, hladno, že odraslo in kjer se pravzaprav bojiš, da boš kaj umazal, popackal, »uničil« s svojo prisotnostjo. Vsega tega v skvotu ni. Vse je sicer zelo čisto, kar je pravilno, ampak je pisano, toplo, domače in iz prisotnih kar vabi, da bi se nečesa lotili. In, ojej, so se lotili. Za podrobnejše informacije bom na koncu članka pustila internetni naslov, kjer si resnično lahko iz prve roke ogledate, kaj vse tam dogaja. Tam mesto najdejo pesniki, grafitarji, glasbeniki, gledališčniki, stand-up komiki, slikarji, kiparji, skejterji, oblikovalci lesa, do svojega srečevanja imajo pravico brezposelni, sindikalisti, anarhisti, mladi politični zagnanci ... Prostor dobesedno živi in diha. Čeprav naj prostor sam kot tak ne bi bil ključnega pomena, ampak ljudje, ki v prostoru delujejo, je vseeno lepo dihati prostor, ki te zbrci v tazadnjo in te opomni, da je čas za akcijo. Ena takih je zagotovo »solidarna sreda«. Ideja se je porodila in nato dozorela pri glavni kuharici, ki je velik človekoljub in je to le eden od načinov, na katerega želi

foto: arhiv INDE

ljudem pokazati, kako lahko spreminjamo svet sami pri sebi in nato navzven. Ni mogoče nahraniti sveta, a z malo dobre volje, z dobro *ulaufano* kuhalnico in s pomočjo prijateljev je uspelo. Ob sredah lahko pride vsakdo, ki je lačen hrane ali prijetnega druženja ob hrani. Kuharica je del čudovitega tandema – on vegan, ona veganka v oblikovanju. Odlična umetnica s kuhalnico v roki kuha z veliko ljubeznijo. Kdor ni poskusil njenih veganskih slaščic, nima pojma, kaj je življenje, velikokrat rečem v smehu. A v vsakem hecu je nekaj resnice in tu to zagotovo drži. Prav ta projekt mi je zelo pri srcu že zato, ker delam z brezdomnimi in vem, da so hrana, dobra družba in prijeten pogovor nekaj, kar našim brezdomnim, poleg seveda strehe nad glavo, najbolj manjka. Večina jih nima teh izkušenj, saj prihajajo iz razbitih družin, kjer se velikokrat sploh ni jedlo, kaj šele da bi bili dnevni obroki pomemben družinski dogodek. Dejansko je treba malo, če želimo olepšati in izboljšati svet še za koga drugega kot zgolj zase. Ob tej priložnosti bi pozvala lokalne trgovce, kmete, prodajalce in prodajalke sadja in zelenjave na mestni tržnici v Kopru, ljudi dobrega srca – veseli bodo vsakega doniranega prehrabnega artikla, paprik z vrta, vloženih kumaric, kozarca marmelade ... Lahko se oglasite tudi na moj mejl zgoraj. Bodite solidarni tudi v tem letu.

Vaša Biba

www.indeplatforma.org

Gostujoči kolumnist:
Matic Munc

MANIFEST NOVE DRUŽBE

foto: osebni arhiv

Danes se počutim tako napihnjeno in prevzetno, da sem sposoben napisati manifest nove družbe. Ah, če lahko že vsak pritlehni pisun kraca svoje statuse, postavlja ograje, naganja ljudi in pametuje čez vsako mero, kako potem to ne bo dopuščeno kolumnistu, ki je nad vsem tem? Sveža kava se kadi iz lončka in prsti srbijo. Ni druge, kot da se vržem na delo.

Za začetek bomo pogledali na trenutno ureditev tega sveta na najbolj preprost način, ki nam je še dopuščen. Družbene ureditve lahko sledijo doktrini kapitalizma, kjer je demokracija v tesni navezi z gospodarskimi težnjami močnih, torej bogati imajo tudi večji vpliv na politične smernice države. Mogoče nam lahko kot najbolj jasen primer služijo ZDA, kjer se v boj za predsedniški stolček ne moreš pognati, če nimaš za seboj nekaj zajetnih kupov dolarjev. Potem imamo dežele, ki še vedno sledijo duhu socializma, celo komunizma, kjer je demokracija omejena v smeri vladavine ene stranke, partije in je oblast razdeljena v ozkem krogu vodilnih. Najbolj staroveška država tega stila je mogoče Kuba, v tem stilu pa se vedejo tudi nekatere države Južne Amerike. Izjemno čuden hibrid teh dveh sistemov je Kitajska, ki je na politični ravni še vedno enostrankarska partijska dežela, ki pa na področju ekonomije sledi najbolj krutemu modelu kapitalizma, tudi za ceno okolja, človekovih pravic in ogromnih razlik med prebivalstvom. Tretjo obliko vladavine predstavljajo diktature, ki so lahko partijske (recimo S. Koreja), dinastično-religiozne (Savdska Arabija) ali samo enostavno avtokratske, kot recimo Uzbekistan. Predsednik slednjega je Islam Karimov, ki sicer vsakih pet let organizira formalno volitve, na katerih so protikandidati njemu naklonjeni. Na oblasti je že od leta 1989, letos je dobil potrjen peti mandat, vmes pa je prepovedal vse politične stranke in neodvisne medije. Mogoče pozicijo samodržca najbolje pojasnjuje njegova izjava: »Včasih je treba uporabiti avtoritarne metode ...« In to mu tudi uspeva. Ko tako pogledamo, ima človek prekleto malo pametne izbire, če beseda nanese na družbeno ureditev. Izmed obstoječih možnosti seveda.

Čas je za nov sistem! Vse tole zgoraj sem pisal, ker želim naštet, česa vsega nočemo, ker nam je prišlo do grla, ker poznamo in ker ne deluje. Potem pridemo do točke, kaj si želimo. Solidarizem kot oblika medsebojne pomoči je eden od temeljev človeške družbe, iz katerih nastajajo skupnosti. Človek je bitje skupnosti, ne samotni volk. Da, to želimo! Motijo nas tudi toge hierarhije, torej piramidalni sistemi, kjer je nekdo vreden več od drugega, zato bi želeli pravo enakopravnost. Poštena družba za dostojno življenje. Sliši se že skoraj kot slogan. Naše želje pa se tudi tukaj ne končajo. Prednost, ki jo nekateri v sistemu dobijo, ker se pravilno pišejo ali imajo primerne strice s pravimi telefonskimi številkami, nam smrdi na daleč. Želimo imeti enake možnosti, da smo srečni in celo uspešni.

Odstavek višje je bilo pravo pismo dedku Mrazu, goreče želje so samo material za neskončne debate ob šanku, kjer ob vrčku penečega vsi rešujemo svet in smo najpametnejši. Stopimo korak dlje. Bodimo dovolj modri, da v resnici poskušamo narediti skelet

nečesa novega. Izjemno težko je naenkrat spremeniti vse skupaj, čemur rečemo tudi revolucija, in ne samo to – takšne vrste prekucija po izkušnjah prinaša mlako krvi in običajno nekaj drugačnega, kjer pa spet nasrkajo drugi liki, na oblast pa splezajo drugače obarvani povzpelniki. Poštenosti pa nobene! Zato začnimo malo drugače – na lokalnem področju. Lahko temu rečete eksperimentalna skupina, mogoče celo komuna ali pač testna občina. Tukaj bomo začeli, v majhni skupnosti podobno mislečih. Logika nam pravi, da ne moremo porabiti več kot zaslužimo. In od nečesa moramo živeti, torej je treba opredeliti, kaj je tisto, kar nam vsem prinaša dobiček na trgu. Takšnih dejavnosti je lahko več, vsekakor pa je potreben dogovor. Nujni del te organizacije bi bila tudi energetska samozadostnost iz različnih virov. Uporaba kreativnosti pri pridobivanju in izkoriščanju teh virov. Se temu reče trajnostna družba? Mogoče. Za dela, ki jih je treba opraviti v skupnosti, moramo dajati na kup določen del pridobljenih sredstev, tako denarja kot tudi materialnih dobrin, ki jih uporabijo tisti člani skupnosti, ki so zadolženi za skupno delo. Pri tem ne gre za spodbujanje sorodstvenih in prijateljskih vezi, temveč delo opravi najbolj sposoben. Poznamo svoje kompetence in jih tudi upoštevamo. Negativna selekcija ne pride v poštev, saj smo se že naučili, da nas pelje v prepad. Kaj bomo storili z odločanjem? Menim, da je imenovanje predstavnikov še vedno dober način, saj o vsem ne moremo vedno odločati vsi. Je pa v tej rešitvi treba vgraditi varnostni mehanizem, ki se imenuje odpoklic predstavnika, ko ta ne opravlja več svojega dela. Tako bi lahko nastala politična in ekonomska zadruga. Mogoče. Pač ideja. Mogoče se vam je zazdelo, da sem vzel kakšno hudo gobo, da pišem takšne neumnosti. Vendar ni bilo tako. Več nas je, ki poskušamo tuhtati o tem, da nujno potrebujemo povsem novo paradigmo na področju organizacije družbe. Nadgradnja poznanih sistemov ne bo prinesla zelenih rezultatov, saj so v osnovi ti načini zapeljani v napačne smeri. Naše prepričanje, da moramo iskati pot iz zablode le znotraj poznanega, je napačno v osnovi – ravno to razmišljanje nas je pripeljalo v to slepo ulico. Potrebujemo smelosti za prevrednotenje, za nove začetke. Zgolj tako bomo presekali to gnijočo danost, ki jo živimo. Ki jo životarimo, bo bolje. Na koncu ni ravno uspel nek manifest, bolj klasična kolumna, kjer avtor malo pojamma, navrže kakšno kritično in ko mu ravno steče beseda, zmanjka papirja in tudi vetra v jadrih. Dvomim, da je v teh vrsticah dovolj goriva za nekaj novega, kakšen domislek tu in tam pa že mogoče. Ali bo kdo poskusil? Upam. Če bi jutri v kakšne bolj oddaljene kraje naše dežele odpotovala zagreta skupina dvajsetih mladih, da bi na pogorišču kakšne domačije začela novo družbo, jih grem pospremit na železniško postajo, pomahat v slovo in stisnit kakšno fotko. Sam sem prestar za prevelike revolucije, raje pišem o njih. Če me pa čez leto in dan mladci in mladenke povabijo v goste, znam celo spakirati kufre, povabiti družico in oba mačka ter zapustiti to nedružabno nedružbo, ki jo živimo. Ki jo životarimo, bo bolje.

foto: osebni arhiv

Izza rešetk:

PROGRAM URJENJA PSOV V ZAPORIH V TUJINI

024
KRALJI
ULICE

Rehabilitacijo oz. tretman v zavodih za prestopanje kazni zapora (ZPKZ) opredeljujemo kot niz postopkov in načinov, s katerimi vplivamo na osebo, ki je storila kaznivo dejanje. Omenjeni postopki so opredeljeni medicinsko, socialno in psihološko, združujejo se v celovit tretmanski program, navedene metode pa so nastale po drugi svetovni vojni. Omeniti velja pristop humane psihologije, enakopravno vlogo med klientom (obsojencem) in terapevtom. Za to je zaslužen penolog Norman Fenton, ki je v postpenalno obravnavo vpel skupinske terapije, poudarja namreč pomen čustvenih konfliktov, vpliv skupine na posameznika, izboljšanje socialnega počutja v ustanovi in spodbujanje konstruktivnih medčloveških odnosov. Izboljšanje medosebnih odnosov terja metamorfozo totalitarnih zavodov oz. njihove mikrostrukture, stila vodenja ter organizacijskih, vsebinskih in odnosnih vidikov medčloveške komunikacije na vseh ravneh, s čimer se posledično poveča odprtost in zmanjša totalitarnost institucije (Petrovec, 1999). Primer dobre prakse iz tujine kaže na spodbudne psihosocialne učinke, ki jih prinaša program urjenja psov v zaporih. Strokovna obravnava obsojenih poteka po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih. Na osnovi pridobljenih podatkov o obsojencu ob nastopu prestopanja kazni in na podlagi individualnih pogovorov ter po posvetu strokovnega tima se izda program individualnega tretmana, ki vsebuje opredelitev, oblike vodenja in aktivnosti zaprte osebe. Med aktivnosti spada tudi urjenje psov, ki poteka pod strokovnim nadzorom, ima pa pozitiven vpliv glede povratništva, kajti s pozitivno motivacijo, s katero obsojenci zapustijo zavod za prestopanje zaporne kazni, se pogosto odločijo z delom nadaljevati tudi na prostosti. Pri nas se takšni programi še ne izvajajo; ne zaradi tega, ker ne bi imeli

Leah Artist Mihalic

dovolj psov »za ciljno usmerjeno pomoč«, gre za sistemsko oviro, ki bi jo bilo treba čim prej odpraviti; O. Strimple (2003) je opazil, da je bilo »le malo tistih, ki so uspeli prepoznati pozitivne učinke, ki jih je imel za obsojence stik z živalmi«, in osebno menim, da je ravno to dejstvo zaskrbljujoče, saj pri nas ni raziskav o učinkih programov urjenja psov na obsojence, ki bi bile po moji presoji nekako nujne, saj naj bi si popolno resocializiranega obsojenca želela vsaka zdrava družba.

foto: osebni arhiv

Pamflet:

IMAM SVOJE MNENJE, PA SE Z NJIM NE STRINJAM

MOJ OČE, MOJI OČETJE ...

Pojma nimam, kdo je bil moj oče. Kakor vem, imam dva očeta. V Luksemburgu sem živel do tretjega leta. Ustanavljal sem komunistično partijo Luksemburga. Na steno sem doma s svinčnikom napisal CCCP. Ta oče me je nekje iz Švedske posvojil. Čisto je bil iz sebe, dal mi je ime Pik Ewert. Potem me je neki tip hotel odpeljati v Jugoslavijo. Zlagal sem se, ko sem bil na avtobusni, da starši delajo na ambasadi. Takoj je spizdil. Potem sem imela očeta, ki se je na sodišču delal norca. Vsak inteligenčen človek se znajde v vsaki situaciji, zastrupil je psa

na Jančah, pes je vse izbljuval in to so pojedle kure in pomrle. Pri kakih štirih letih me je dal v avto in prišlo je do nesreče. Avto se je z menoj kotalil po bregu in dobil sem prvo brazgotino. Ko me je druga mati prinesla na mizo v kuhinjo, me obvezovala, je bleknil, pusti ga, naj kar umre. Bil je član ZKJ, samo da mu bodo dali mir. Vedno se je znašel. V srednji šoli ni hotel podpisati moje bančne, ko bi moral dobiti honorar za knjigo. Bil je Alois Hexel, član NSDAP, kasneje je bil v ZK Jugoslavije. Luksemburga se spominjam kot danes, imel sem modre hlačke in svetle lase. In brat Pol Ewert je šel na WC, medtem ko me je drugi oče odpeljal direktno na Janče, mimo vseh carinikov in policistov v 60. letih. Imel sem še nekega gospoda, ki mi je spravljal Vegovo diplomo in druge stvari in me vozil na izlete. Bil je popolnoma podoben Aloisu, kot kak klon, tudi on je bil član ZK in mi je večkrat pomagal. Tako je to, je to mar res? Mogoče, dejstvo je, da sem tako pristal v Polju. In sedaj rabim humane socialne delavce ...

Č. Clonsky

Tanja San in Anastasia Om:

KRALJICA IN KRALJICA

TANJA SAN

FANTASTIČNO SI PREDELALA SVOJ SPODNJI DEL KRILA.
BOŽANSKOST SI SPUSTILA SKOZI MOJE KOSTI IN OBNEMELA.
PRVIČ SHRAMBO.
DRUGIČ BAZENSKO DNO.

LEVO ROKO SI SPUSTILA V BREZNO POŠASTNO LAČNIH DEVIC
IN OB TEM NITI POMISLILA NISI NA MOJ SRČNI PRETOK KRVJ.
LE SPACALA SI VAGINALNI OBRIS
IN UPALA, DA BOŠ POBILLO TISTO SAMOSTOJEČE.

FANTASTIČNO SI PREDELALA SVOJ SPODNJI DEL KRILA.
IN ME POSLALA V MAKADAM ZA.
ZA SPOKOJ.
ZA SKUPEK LJUBEZNI.
ZA NASMEH.
ZA ROMANTIKO.
ZA NAJINO PATETIKO.
ZA WHISKY.
ZA VZHIČENOST.
ZA NJENO TELO.
ZA VEČERE.
ZA MAČKE.
ZA DOM.
ZA FANTASTIČNO.

ANASTASIA OM

TVOJE GIBANJE NEDOLŽNO.
V PRIČAKOVANJU.
DOŽIVETI NA POLNO.
RAZUMETI IGRIVOST POTRGANEGA.
S STILOM SPODNJEGA DEJA.
KRILA RDEČE-ČRNEGA MOJEGA.
NASMEH TVOJ ISKRIVIH OČI.
ODPRL POT JE DO TVOJIH KOSTI.
OMEHČANIH POD PRSTI MOJIMI.
LAČNO TELO SLASTI.
PRIMESI NERODNOSTI.
V NEIZMERNI LAKOTI POSKUSITI.
OBRIS GOSENICE NEDOLŽNE.
RAZKRITJE METULJA ČAROBNOSTI.
MED NOGAMI.
TREPETA, DEHTI PO NEKTARJU OSLADE.
POBILLO BOM TO SAMOSTOJEČE.
VEDELO, DA POBILLO SEM SAMO TRENUTNO.
POŠASTNO LAČNO DEVICO.
IN SPUSTILA SI SE NA MAKADAM SAMA.
HRANILLO DEVICO LAČNO SPOZNAŃJ.
LJUBEZNI, SPOZNAŃJ ŽIVLJENJA.
POŽELENJA ŽIVETI FANTASTIČNO!

Kraljevi recenzor:

EVROPA, SNG DRAMA, 16. 11. OB 19.30

Evropa Vinka Möderndorferja je leta 2014 dobila Grumovo nagrado za najboljšo dramsko besedilo, vsebina pa je danes še kako aktualna. Avtor se izraža tudi komično v duhu farse, režiserka Renata Vidič pa me je navdušila s spretno režijo, skupaj z odlično scenografijo Bina Skrta. Igralci so dali od sebe največ, kar so zmogli. Režiserka je v igro vključila mikrofona, kar je bilo že večkrat videno pri drugih dramskih besedilih. Malce me je sicer zmotilo ponovno slačenje na odru – tokrat so slekli Aljaža Jovanoviča, čeprav je bilo v kontekstu, vendar pa to dandanes postaja že nekakšen trend. Sprašujem se, ali ne bi bilo mogoče tega prikazati tudi drugače.

Aljaž Jovanovič v nekem momentu z mikrofonom v roki vpije: »Evropa ropa, Evropa ropa ...« Kdaj že smo bili opeharjeni od Evrope, požrli bomo sami sebe ali Evropa nas.

Pohvalila bi nekaj oseb, ki so z dobro igro štrleli iz upodobitve. Valter Dragan kot kamionar, Saša Pavček kot mama Majda, prav tako Zvezdana Mlakar kot župnikova kuharica, pa tudi Iva Babič kot kamionarjeva žena – emigrantka – se odlično znajde v svoji vlogi. Režiserka je na koncu z Aljažem Jovanovičem kot

foto: Peter Uhan

teroristom s Kafkovo knjižico namesto bombe dobro izpeljala ključni moment. Še enkrat, tudi ostali igralci so lepo vpeti v dogajanje in moram priznati, da so se vsi kot eno vživeli v težke vloge.

Barbara Jozelj

DRUMMERS FROM BURUNDI (GLASBE SVETA), CANKARJEV DOM

Dne 15. 11. 2015 so se v Cankarjevem domu predstavili kot skupina enajstih mož The drummers of Burundi. Tolkalisti so ritme prinesli s seboj z daljne afriške države Burundi. Uvod v glasbeni večer so pospremili s petjem izza odra. Zatem je v četici na oder prišlo enajst tolkalcev. Oblečeni so bili v preprosta oblačila. Spodnje oblačilo je bila bela simpl rjuha, krilo zelene barve in pa rdeč zgornji del. Na glavah so nosili lesena velika tolkala, verjetno temu primerno tudi težka. Formirali so se v krog, na sredini pa je bil solo boben. Skrajno leva tolkalca sta držala preprost ritem one two, ostali pa so se menjavali s prehodi in melodijo. Prvi del koncerta je trajal pol ure in udarjali so močno, ozvočenja niso imeli in zvok afriških tolkal je bil res naraven. Sledila je 20-minutna pavza in ponovno so zatolkli. Energije ni zmanjkalo niti v drugi polovici koncerta, ritmi so bili popolnoma preprosti. Afriška osnova pač. Uprizorili so tudi bis komad, iz backstagea pa smo jih nazaj na oder spravili z močnim ritmičnim aplavzom. Z odra so odšli z bobni na glavah, ravno tako kot so to uprizorili v uvodu. Mogoče sem pričakoval bolj zahtevne ritme in ko je bilo koncerta konec, se je pojavil občutek: Poslušal si prvinsko root

foto: MarreCarre

afriško glasbo, ne? Zares je bilo dobro in navdušujoče. Prisrčna zahvala tudi osebju Cankarjevega doma.

Marko Gorjup

PAN POTOVANJE V DEŽELO NIJE

Po dolgem času je v kino prišel ponovno film o Petru Panu – dečku, ki ni hotel odrasti.

Tokrat sem si ga ogledal v 3D-tehniki. Že znana zgodba je tokrat nekako bolj pisana na kožo otrokom.

Peter je že kot novorojenček pristal v sirotišnici in kot vsak otrok, ki se znajde v sirotišnici, si je tudi Peter želel mame in družine ter si ustvaril svoj varen svet daleč stran od sivega in krutega sveta.

V tem domišljijem filmu se z gusarsko ladjo odpravi skozi vesolje do dežele Nije. Pravzaprav se mi zdi, da so s tem filmom uničili, popačili čudovito zgodbo.

Vse, kar še nekaj velja v tem filmu, so specialni efekti in igra mladega Levija Millerja. Mogoče bi lahko film razveselil otroke, a po obisku sodeč ni prepričal niti teh. Hugh Jackman je neprepoznaven in bled in daleč stran od tistega, kar sem od njega pričakoval.

Hvala mestnemu kinu, da so mi omogočili ogled filma, in Mirjam, ki je vse uredila.

Lep filmski pozdrav.

Mitja K.

DA, RES JE! BILI SMO NA KONCERTU DAVE MATTHEWS BANDA! IN DA, RES JE BILO NEPOZABNO!

Ne vem, če poznate Dava Matthews in njegov band. Če ga ne poznate, ste ogromno zamudili. Naj vam ga na kratko predstavim. Dave Matthews se je rodil v Južni Afriki, kjer je tudi hodil v šolo. Po končanem izobraževanju se je preselil v Ameriko, v zvezno državo Virginija, kjer je delal kot natakhar v baru Millers. Ves čas svojega odrasčanja je igral kitaro in pisal pesmi. Kmalu je ustanovil band, v katerem je zbral na kup briljantne glasbenike, eden je boljši od drugega: Carter Beauford na bobnih, Stefan Lessard na bas kitari, Jeff Coffin saksofon, Boyd Tinsley na violini, mandolini, flavti, Tim Reynolds na električni kitari, Rashawn Ross na trobenti in seveda Dave Matthews na vokalih in na akustični kitari, katero je žgal, da mu je skoraj v rokah zgorela. To je magična kombinacija, ki ustvarja na odru pravo magijo. Vsi skupaj kot skupina izžarevajo neverjetno energijo, so usklajeni, vsako noč in v vsaki turneji si izberejo drug seznam skladb, ki jih igrajo, že to vam lahko pove, kako izvežbani in nadarjeni so tile fantje. Na koncert v Padovo v Italiji smo štartali na parkirišču izpred Koloseja v BTC-ju v Ljubljani. Pot je bila zelo prijetna, sofer čudovit, vzdušje na avtobusu je bilo bombastično! Naš vodič, hkrati tudi organizator koncerta, Tadej Košmerl pa je prijazen in odgovoren roker z največjim srcem. Komplikacij in

Dragan Bulič, jaz in organizator ter vodič koncerta Tadej Košmerl.

foto: Barbara Pišlar

problemov ni bilo nikakršnih. Nasprotno. Cela organizacija je potekala kot po maslu. Po poti na avtobusu smo si ogledali dokumentarni film o DMB-jih (Dave Matthews band) in bilo je zelo poučno in zanimivo. Postankov smo imeli dovolj in pred dvorano Palafabris, ki stoji ob obvoznici v Padovo, smo prispeli do časa. Še celo malo prej, da smo se malce sprehodili naokoli, nekateri smo si kupili majčke ali druge memorabilije skupine DMB. Avtobus je bil poln samih oboževalcev skupine. Veliko ljudi na avtobusu je šlo skupino poslušat že drugič in nekateri jo nameravajo iti poslušat ob prvi priliki ponovno!

Dave Matthews band je sicer začel brez predskupine in s petnajstminutno zamudo, a kaj zato, saj so nas zabavali in nam igrali, jemali, špilali, šopali 3 ure z dobro muziko! Cele tri polne ure! Vsi, cela skoraj razprodana dvorana je pokala po šivih z dobrim razpoloženjem, ki se ga da doseči le z dobro glasbo! Dave Matthews band ni ravno zelo znan tu, vsaj v Evropi, je pa izjemno popularen v Ameriki. Veliko koncertira, razprodaja ogromne stadione, zato si je tudi prislužil naziv najbogatejšega benda v prvem desetletju enaindvajsetega stoletja. Studijskih albumov je DMB posnel devet, prvega Remember Two Things leta 1993 in zadnjega Away From The World pa leta 2012. Njegov najbolj znan album, ki jih je vrgel v stratosfero slave po celem svetu, pa je album Before The Crowded Streets, ki je izšel leta 1998. Na njem najdemo hite, kot so Crush in Don't Drink The Water. DMB se lahko pohvalijo tudi z ameriški najprestižnejšimi glasbenimi nagradami Grammys. Skupina veliko denarja prispeva za dobrodelne organizacije, tako da nimam slabe besede, ki bi jo lahko izrekla tako o bandu in o organizaciji koncerta. Z eno besedo: PERFEKTNO!

Barbara Pišlar

Veliki zaslon za odrom, ki je med koncertom predvajal različne vizualne efekte, prav tako pa je predvajal v živo igranje glasbenikov. foto: Barbara Pišlar

KNJIŽNI NABOR CANKARJEVE ZALOŽBE, 23. 11. 2015

V 1. nadstropju Konzorcija smo se (zainteresirana publika) v dopoldanskem času imeli priložnost srečati z ravnokar izdanimi knjižnimi primerki, ki sicer sodijo v dve knjižni zbirki (Bralna znamenja in Moderni klasiki) ali celo v presečišču obeh. Urednice/ki, prevajalke/ci ali piske/ci spremnih besed (za fotografijo bi po malem potrebovala širokokotni objektiv, kar sicer velja tudi za knjižni nabor) so bili nekoliko na boljšem, knjige so že prebrali, ampak napovedana vsebina je raznolika in zveni obetavno. Kajpak smo se gibalij najprej od teorije (M. Bhaskar: Naprava za vsebino), ki menda podaja pravila knjigotrskega procesa. Nekateri termini v slov. jeziku sploh še ne obstajajo in so bili sproducirani v ta namen (v sodelovanju prevajalke P. Petek z A. Blatnikom in M. Kovačem s katedre za knjigarstvo FF), tj. štirje najpomembnejši pojmi: precejanje (izbor), ojačevanje (potrditev), uokvirjanje in modeliranje. Kakor koli,

menda je prisoten inovativni pristop, preverili bomo kajpak sami. Prevajalka K. Mrak in pisec spremne besede M. Jenštrle sta povedala nekaj o knjigi španskega avtorja, nobelovca M. Vargasa Llosa Prikriti junak, ki vzporedno razvija dve zgodbi – prvi protagonist se odloči ne ukloniti pritiskom lokalne mafije in zavrne plačevanje »davka«, drugi pa sklene razdediniti otroke in živeti do konca za novo izbranko. Drzne, morda usodne odločitve. Brali naj bi večplastno, nasvet (čeprav: kdo tega ne počne?). Prevajalka L. Dejak in N. Zajc, pisika spremne besede k delu Jevgenija Vodolazkina Laurusa, sta ga izpostavili kot posebno. Štirje deli junaka, vsak poimenovan po svoje, bivajo v različnih delih preteklosti, izenači se ljubezen do bližnjega s tisto do boga. Časi se tu in tam premešajo in na trenutke si to zaželiš celo sam. Za italijansko avtorico, ki piše pod psevdonimom Elene Ferrante, se sicer ne ve, kdo v resnici je,

foto: MG

morda celo bolje tako, junakinje v svojih romanah pa postavlja pred krute preizkušnje (razveza, izgubljen otrok ...). Kljub postopnemu drsenju v brezno za finale ne počepnejo, temveč izidejo kot zmagovalke. A. Ugrinovič nam je razkrila skoraj preveč, ampak zaloge je dovolj, osebni čas pa bo spet pokal po šivih. Kot vedno ga ni čez dobro branje.

MG

»POKVARENA MAŠTA I PRLJAVE STRASTI« - RIBLJA ČORBA, CVETLIČARNA, 7. 11.

»Ja ću da pevam (duplo),« nam je zagotavljal Borisav »Bora« Đorđević ali kar Bora Čorba, frontman Riblje Čorbe (ki jih je pred par dnevi dopolnil 63 in obenem približno 40 let staža na odru), ko smo se v soboto zvečer drenjali v Cvetličarni. V to (da bo pel) nisem niti slučajno dvomila, še sploh ne po tem, ko je pred leti na koncertu na Gospodarcu nastopil z nogo v gipsu. Res pa je tudi, da nas je mirno pustil čakati uro in pol (ne pomnim, da bi v svoji pestri zgodovini obiskovanja koncertov sploh kdaj koga tako dolgo čakala), preden so ga z vztrajnim skandiranjem »Bora, majstore« oboževalci/ke zvabili/le na oder. Splačalo se je počakati, čeprav bi bila primerna kontra na »ti me mnogo zezaš«: »Nemoj da ideš mojom ulicom, ni u ludilu, stvarno, nemoj!« Ker: »Boga mi, me ne znaš, pa će da nadrljaš.« Bora je zabavljač, o tem ni dvoma. »Koja trava je štetna?« nas je izzival. Seveda da: »... ona, koja nije kvalitetna!« Ah, humor. »Amsterdam« je zamenjala Ljubljana, ne vem pa, katera je »jedinu moju«. Res smo se občasno gužvali sem ter tja do toalete, čeprav tam ni bilo nikogar, ki bi od »druga« ali »drugarice« terjal »2 dinara«, da bi se potem lahko zjokal nad kruto usodo minulih zvez. Kaj je bilo prej: »Dva dinara« ali »Volim, volim, volim žene?« Kar se Bora tiče, je jasno: »Bilo je žena, da nema broja.« Kako in kdaj se je začelo? Hja, »tad, kad sam bio mlad«. Ali še natančneje: »Sa četrnaest sem popio prvo pivo, a poslije toga sam pio sve živo. Bio sam tučen in ja sam tukao ...« Prvo vodi k drugemu in tako naprej, vse dokler ni/sam »pobegao od kuće i nisam se javljao, malo sam lagao, nikome račune nisam polagao«. Zveni znano? Nedvomno. Ni

presenetljivo, da je padla odločitev v stilu »ostaću slobodan, neću se vezati, važno je samo dobro se zezati!« Karseda vabljivo, čeprav etični kodes vseeno obstaja: »Neću da ispadnem životinja (jer ja sam ti ljubavna sirotinja, i priznajem, da sam neupotrebljiv) ...« »Pogledaj dom svoj, anđele« je tudi z njihove strani potrjeno najboljši komad, ki so ga ustvarili kot bend, zagotovo nekoliko preroksi, odigral pa ga je tudi Bora *in person* na črni kitari z istim imenom. Popolnoma jasno, egotrip. Recimo, da konca kar ni hotelo biti, ampak ni bilo niti junaka, ki bi nasprotoval. »Kako sad da odemo?« nas je spraševal Čorba. Nikakor. In je uzurpiral. Če smo natančnejši, se je to zgodilo s publiko, ki je vzela vajeti v svoje roke in suvereno zapela »Lutko sa naslovne strane«. Brez glasbene spremljave, če izvajamo Bora, ki je tu pa tam pritegnil del refrena. Eh, »pravila pravila« ... kdo jih sploh še upošteva? Brez sankcij in brez zadržkov sem kadila pred odrom. Pravo razkošje. Program se je nadaljeval z »Ostani dubre do kraja«, pa »Rokenrol(om)«, ki ne da spati sosedom. Kdove kaj bi na to porekli na Kranjčevi? Zaključili smo kakopak z »Dobro jutro« in kaj naj rečem drugega, kot da je bilo to nadvse primerno slovo. Po dveh urah in pol (brez prestanka) na odru se je v resnici že delal nov dan. Ko prideš domov, ti pride prav refren: »Nemoj dušo, nemoj danas!« Zahvala za gostoljubje in enkratni večer gre Saši in Tini iz Cvetličarne :-).

MG

foto: Mare Care

MarreČarre in Hawdi:

KRALJ IN KRALJ

MALI KRALJ MARREČARRE

PRAZNA LUNA KROŽI OKROG TVOJE BITI
IN NE ZMENIŠ SE ZA OSTALE NITI.

BOLI KURAC TE ZA ZNANJE LUNE,
ZGLEDAŠ VASE BREZ TRIBUNE.

TA OBČUTEK SI IZBIJ IZ GLAVE,
KER Z NJIM STRAŠIŠ, LE SEBE
IN TVOJO PRVOBIT NARAVE.

DRUGI ... LE STRMIJO V ČUDEŽ,
VZPON IN SPUST PO LESTVI ... JUHUHU.

ČE PA CIGANČKI DELAJO TI ŠTALO,
SI LAHKO NAMESTO MENE
OMISLIŠ RJAVO KRAVO.

IN ČE SE PRETVARJAŠ, DA ME POZNAŠ,
BOLJŠE, DA ME KAR TAKOJ POZABIŠ.

VELIKI KRALJ HAWDI

NIČ TI NI JASNO, MALI,
TVOJI VERZI SO TJA V EN DAN,
MOJO TEMO KONTROLIRAT'

TI TRUDIŠ SE ZAMAN.
TRIBUNE SO PRAZNE,
NA SAMEM V GLAVI,
NEJASNI SO OBRISI
NEŠTETIH MISLI.

ŠE VEŠ, KAKO TEMNO JE,
KO TE LUNA NE POZNA,
ŠE VIDIŠ ANGELA KRVAVETI,
KO Z VAMPIRJEM SE IGRA?
POSKUŠAJ RAZUMETI,
KAR VČASIH SI POZNAL,
ŽIVEL SI BOLEČINO,
Z NOŽEM V SRCU VSAK DAN.

POSLUŠAJ,
PORINI PEST V MOJE GRLO,
IZRUVAJ PRGIŠČE LEPIH BESED,
IZRIŠI NOČ TISOČERIH MAVRIC, ODPRI OČI
IN, ČE ZMOREŠ,
MI POMEŽIKNI.

Opodpiram - SAMO RUGELJ

KRALJI ULICE SO CARJI!

030
KRALJI
ULICE

Največji šok v zvezi z brezdomstvom sem doživel skoraj natančno pred dvajsetimi leti, ko sem, še mlad komercialist na pragu svojih tridesetih let, službeno obiskal indijski Mumbai, ki se je takrat še imenoval Bombaj. V tistih časih se je tja letelo tako, da si iz Evrope vzletel zvečer, v Mumbai pa si priletel tik pred jutrom, še v temi. Ko sem z letališča peljal proti vnaprej rezerviranemu poslovnemu hotelu visoke kategorije, sem ob cesti opazil na desetine teles, pokritih z belimi rjuhami ali čim drugim priročnim. Nad mestom se je počasi dvigal dan, zato so bili še bolj opazni, in ni mi bilo jasno, zakaj ležijo prav tu. Sčasoma se je izkazalo, da jih je toliko, da ne zavzemajo zgolj prostora okoli stranskih ulic, temveč se »naselijo« tudi ob glavnih cestah. Mumbai ima zaradi geografske lege namreč večino leta zmerno klimo, ki je kot nalašč za bivanje brezdomcev. Še večji šok pa sem doživel naslednji dan, ko sem se odpravil na prvi sestanek v eno od farmacevtskih tovarn, ki se je razprostirala kar sredi sicer ogromnega mesta, ob tem pa je bila obzidana s širokim in visokim zidom. Med zidom in cesto je bilo nekaj metrov prostora, zato so brezdomci že davno ugotovili, da bi se tu morda dalo zasilno bivati. Nekdo od njih je nekoč iz priročnega materiala, ki ga je naslonil na steno zidu, naredil spredaj odprto zasilno bivališče v dolžini in višini človeškega telesa, ki ga je prekril z lepenko ali pa polivinilom. Naslednji graditelj je imel manj dela. Zadnje steno je že imel v zidu tovarne, stransko steno mu je postavil sosed, tako da je sam poskrbel zgolj za eno stransko steno ter kritino nad svojim bivališčem. Najin prihod v tovarno je bil šokanten zato, ker sem se zavedel, da neposredno okoli tovarne z lastnikom, ki je letno obračal milijone dolarjev, živi za manjšo vas ljudi. Ne samo, da tam živijo. Videl sem, kako so matere svojim majhnim otrokom, ki so komaj shodili, sredi ulice kuhale skromni obrok, in takrat mi je postalo jasno, da bodo ti otroci užili brezdomsko življenje v vsej

svoji strašljivi celovitosti: na ulici so se rodili, na njej bodo živeli in na njej bodo po vsej verjetnosti tudi umrli. Seveda sem brezdomce videval že poprej. Ko sem pred četrto stoletja, še kot študent, prvič obiskal Ameriko, sem jih v New Yorku zvečer videval, kako so se zatekli v senco bleščečih izložb, ki so jim dajale streho ob nenadnem dežju. Podnevi so nekateri od njih hodili naokoli z nakupovalnimi vozički, v katere so nabirali rabljene pločevinke, ki so jih trgovine odkupovale po pet centov, s čimer so si brezdomci, ki so jih nabrali vsaj kakih sto dnevno, že lahko zagotovili minimalen obrok.

V naslednjih letih sem brezdomce začel videvati tudi pri nas. Na začetku nisem vedel, kako naj se odzivam nanje, saj niti nisem imel vgrajenih družinskih vzorcev na to temo. V času socializma je bilo pri nas le malo brezdomcev, zato to ni bila tema, o kateri bi razpravljali doma. Še danes ne vem vedno, kaj narediti, ko vidim kakega od njih. Za mojo ženo ni dileme: prav hitro jim stisne kak kovanec oziroma dva, ali, še raje, v bližnjo trgovino odide po sendvič in kako pijačo, saj ne želi, da denar porabijo za tako ali drugačno omamljanje.

Sam bolj verjamem v princip, da dajanje denarja zastoj ni ravno produktivno, in da je ljudi, ki so iz takih ali drugačnih razlogov pristali v brezdomstvu, vsekakor smiselno na neki način aktivirati ter vključevati v širše okolje. Sploh zato, ker je med njimi tudi kar nekaj relativno mladih – to pomeni mlajših od mene, ki imam pred seboj še skoraj pol delovne dobe. Zato se mi zdijo Kralji ulice v vseh smislih izjemen projekt. Po eni strani socializirajo brezdomce, ki sodelujejo pri njihovi prodaji, s čimer ti postajajo del družbene mreže, po drugi strani pa tistim, ki imajo podobne pomisleke kot jaz, ponujajo možnost, da z nakupom posamezne številke potešijo svojo potrebo, da so brezdomci za prejeti denar tudi nekaj naredili.

Žal v zadnjih letih beležimo premik socialne države v smer, ko želi mnoge projekte, ki so del njenih osnovnih

foto: osebni arhiv

nalog, prevaliti na zasebnike, bodisi podjetja ali pa tudi posameznike. Samo majhen primer iz sveta knjig: med ravno minulim knjižnim sejmom je vzniknila peticija, da ena od šolskih knjižnic nima sredstev za nabavo knjig in naj to morda zagotovijo kar založniki sami. Založniki take pobude seveda jezijo: od prodaje – žal vse manjših količin knjig – tudi sami vse težje živijo. V osnovi pa taka (sicer dobrodošla) pobuda zamegli osnovno dejstvo: sredstva za nabavo knjižnične literature so stvar šolskega proračuna, ki se napaja iz raznih koncev, ne pa zasebne iniciative.

Podobno je tudi z drugimi pobudami, ki se tičejo socialno ogroženih – ti lahko v prihodnosti postanejo tudi brezdomci. Zavod Pod strehco, ki za ceno službene malice omogoča brezplačen obrok socialno ogroženim, je še en tak domišljen projekt, ki tistega, ki hodi dnevno jest k njim, nagradi še z dejstvom, da ob tem nekaj naredi še za finančno manj zmožne. A vendar: kaj ni to v osnovi ravno naloga in osnovni smisel socialne države?

Na to še nekaj časa ne bo jasnega odgovora. Do takrat pa tistim, ki želijo osebno pomagati, ne pa za pomoč kazati na upehano državo, ostajajo nove številke carskih Kraljev ulice!

Samo Rugelj

ODLOČIL SEM SE, DA BOM ZAČEL SMUČATI, V ŽIVLJENJU SEM ŽE PREVEČ NASANKAL!

GREGOR B. HANN

MILOŠEV FOTOGRAFSKI KOTIČEK

foto: Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

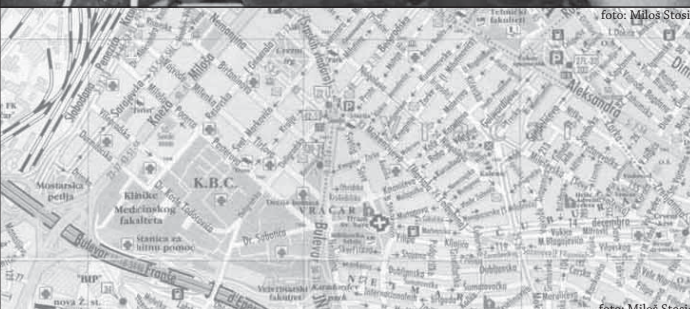

foto: Miloš Stosić

foto: Miloš Stosić

BALADA

Mamica, povej mi,
kam je očka odšel,
čudno te je gledal,
ni me s sabo vzel.

Morda čez poljane teče,
šteje mlake in plavice
ali travam prisluškuje,
se preselil je med ptice.

Kaj če z vetrom se spreha,ja,
pleza med drevesne veje,
z listjem kiti travno rušo
in spominčicam se smeje.

Nič ni rekel, ni se ozrl,
na moj klic pospešil je korak,
z gugalnice na drevo se je povzpел
in čudno obvisel.

Se ne smehlja, ne govori,
kličem ga, ne sliši me,
mrzel je njegov nasmeh,
kot da čisto sam na drug svet hiti.

Že jutri na zvonik se bom povzpela,
vedno leteti sem si želela,
med oblaki bom očka poiskala,
med zvezdami se bova skrivalnice igrala
in si večerne pravljice pripovedovala.

Katarina Kalaba

BREZPLAČNE PRIREDITVE

Razstave, predavanja

KAJ: predavanje Perfekcionizem – ko je samo najboljše dovolj dobro - Leo Ivandič
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje, LJ
KDAJ: 5. 1. ob 18.00

KAJ: Delavnica Vozli korak za korakom – Mirko Klicov (učenje)
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, mediateka, LJ
KDAJ: 20. 1. ob 14.00

KAJ: Potopisno predavanje Na kolesu do Bakuja – Aleš Juvanc
KJE: Knjižnica Škofljica, Ob pošti 29, Škofljica
KDAJ: 25. 1. ob 19.30

KAJ: Razgovor je vstopnica za zaposlitev. – Lilijana Pahor
KDAJ in KJE:
- 13. 1. ob 15.00 Knjižnica Fužine, Preglov trg 15, Info - točka Borza dela, LJ
- 20. 1. ob 15.00 Knjižnica Bežigrad, Einspielerjeva 1, dvorana, LJ

KAJ: Pripravišništvo v državah globalnega juga – Viktorija Kos
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, mediateka, LJ
KDAJ: 18. 1. ob 17.00

KAJ: Gobelini 20. stoletja – Ana Podhostnik
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, mediateka, LJ
KDAJ: 11. 1. ob 16.00

KAJ: Zasvojenost s seksualnostjo v digitalni dobi – Peter Topič
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje, LJ
KDAJ: 19. 1. ob 18.00

Literarni večeri, predstavitev knjig

KAJ: Predstavitve knjige Skozi čas - Aleks Štakul
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje, LJ
KDAJ: 7. 1. ob 18.00

KAJ: V KOŽI PAVČKOVE besede – Saša Pavček
KJE: Knjižnica Otona Župančiča, Kersnikova 2, 3. nadstropje, LJ
KDAJ: 12. 1. ob 18.00

KAJ: Trst v romanih pisateljice Eveline Umek
KJE: Knjižnica Prežihov Voranc, Tržaška cesta 47a, LJ
KDAJ: 19. 1. ob 18.00

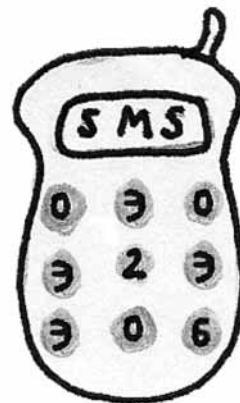
KAJ: Pravljčni večer za odrasle
KJE: Knjižnica Prežihov Voranc, Tržaška cesta 47a, LJ
KDAJ: 13. 1. ob 19.00

Prireditelji, vabljeni k objavljanju svojih brezplačnih prireditev!
Pišite nam na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

033
KRALJI
ULICE

SMS-KOMENTARNICA: 030 323 306

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELAVEC, SMO ODPRILI SMS-KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. V OBLIKI SMS-SPOROČIL JIH OB VSAKRŠNI URI LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 306. VABLJENI K SODELOVANJU!

15. 11.>> Pohvalila bi projekt Kralji ulice in ljudi, ki v njem sodelujejo. Revijo vedno kupim, vendar samo od nevsiljivih prodajalcev. Fant št. 511 (David Jankovič – op. uredništva) je še posebej simpatičen. Želim mu veliko sreče in pozitivne v življenju. Lep pozdrav, Mojca

18. 11.>> Prodajalec št. 312 (Leopold Košir – op. uredništva) je nevsiljiv in prijazen. Še bom kupila Kralje ulice. LP, Silva

22. 11.>> Berem novembrske Kralje. In seznam tistih, ki »so šli potihoma, kot so živeli«, kot pravi Luna v pesmi o njih. Nekaterih se spomnim iz Kraljev ali pa s ceste. Na nek nerazložljiv način me je ta seznam prizadel. In ganil. Prav je, da ste zapisali njihova imena. Naj jim bo tam, kjer so zdaj, lepše, kot jim je bilo na tem svetu. Tina

24. 11.>> Pozdravke prodajalcu št. 472 (Ivan Golub – op. uredništva). Z dobro voljo mi je polepšal četrtkovo popoldne :-). P. S.: Navdušujem se nad poezijo, ki je objavljena v Kraljih, carji ste!

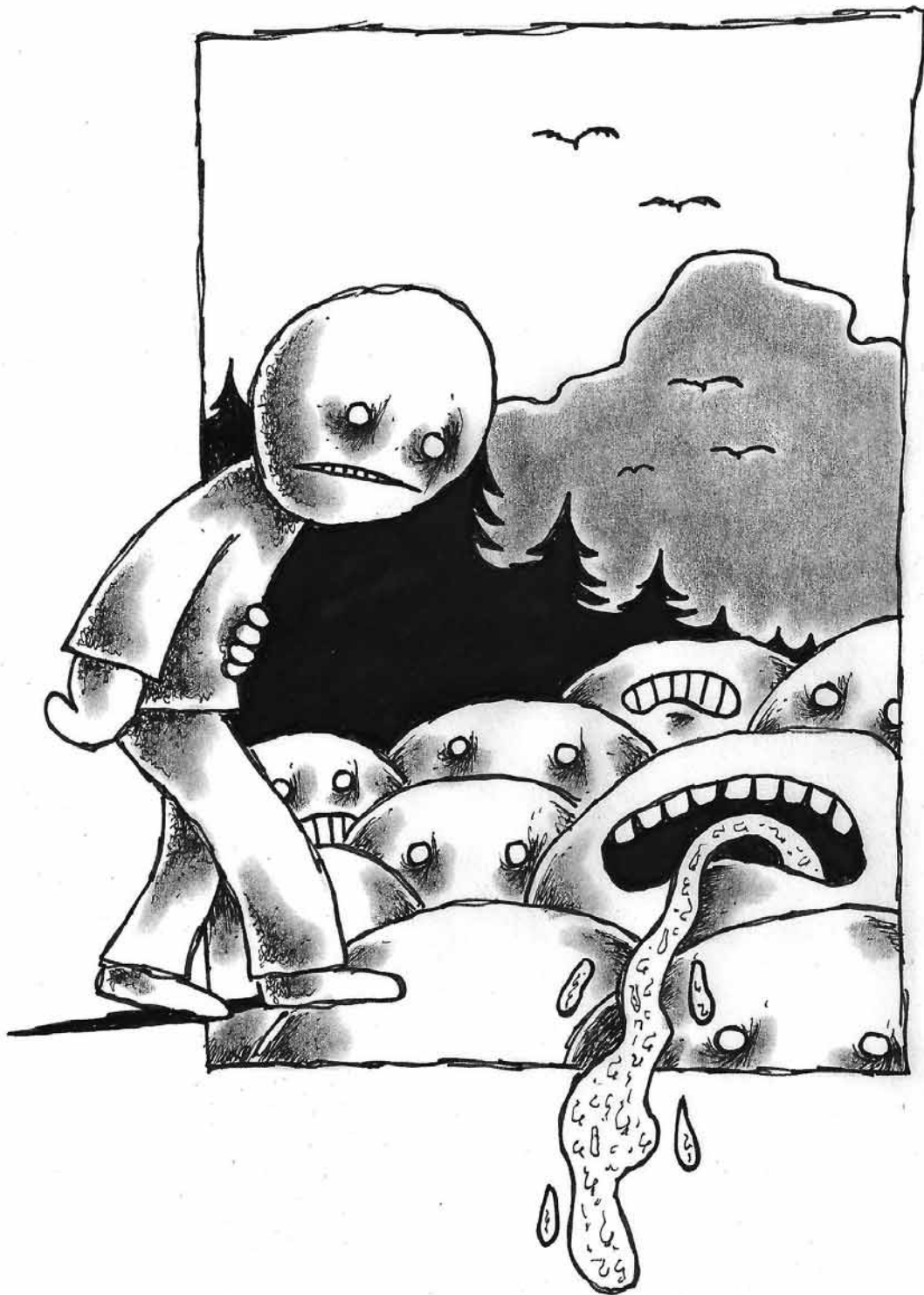
								KRAJ V BLIŽINI SARAJEVA (IZ ČRKA BESEDE ALEP)	KOVINSKI BAROMETER	100	BARVA KOŽE, POLT	DOGOVORJENA KOLIČINA ZA MERJENJE	NEKDAJ ODLIČEN AVSTRALSKI TENISAČ (ROD)
SLIKARSKA TEHNIKA Z MEHKIMI BARVAMI													
DEL TV NAPELJAVE													
RUSKI PISATELJ (LEONID, "JAZBECI")													
EDVARD RAVNIKAR										OZEMLJENA KOVINSKA PRIPRAVA NA STREHI	TELUR		
KRIŽANKE OSVEŽUJO ZNANJE								FILMSKA NAGRADA V ZDA					
								POMOREC					
NIZO-ZEMSKA ROCK SKUPINA (IZ: STIN)												MLEČNI IZDELEK	POGAN
STRUPEN ALKALOID GRENKEGA OKUSA, KI DELUJE NA CENTRALNO ŽIVČEVJE								NASLOV					
								PRIPADNIK ORGANIZACIJE SS					
UMETNIŠKO DELO										STARORIMSKE PISNE AVTOR "ANALOV"			
BOLEZENSKO DRHTENJE, TRESENJE TELES										ANGLEŠKI PLEMIŠKI NASLOV			
RASTLINJE								A ? ? O U		OSVOBOD. FRONTA		MILIJONSKA LUKA JUŽNO OD OSAKE	HIPNOZI PODOBNO STANJE
								MESTO POD SEVENI V FRANCIJI		AŽUSKI TIP ČLOVEKA			
IME SLIKARJA ŠUBICA								KRIŽANKE SO ANTI-SKLEROTIK.	HRAPAVOST				
									SLOVENSKI PESNIK (JOŽE)				
MOTNA TEKOČINA IZ LIMFE (IZ ČRKA: LIH)								KONIČASTO ČEVljARSKO ORODJE ELIZABETA (KRAJŠE)		LJUDSKO IME ZA DENTISTA			
										ŽELEZOV OKSID			
ZAČASNA UPORABA. NAJETJE								ORFEJEVA IZVOLJENKA V GRŠKI MITOLOGIJI					
NEKDANJI PREBIVALCI APENINSKEGA POLOTOKA								SESTANEK, POSVET			VERSKI REFORMATOR HUS		
PRSTANI, VERIŽICE, OGRVICE ITD.								SESTAVIL JOŽE PETELIN	IME BRITANSKEGA GLASBENIKA STEVENSA		ZA POLTON ZVIŠAN TON A		

setavljen in narisal: Jože Petelin

POZOR - NAGRADNA IGRA

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite na naslov: Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana - in se potegujte za zabavne nagrade: knjigo Franja Franciča Meseno spoznanje, DVD-trojček ter zgoščenko Ulični žvrgoljivosti Kraljev ulice.

Iskrene čestitke nagrajencem prejšnje pravilno rešene nagradne ugank, ki so: Johanca Ovijač in Skrt Kira iz Kopra, Sonja Starovašnik iz Bresternice, Renata Simič iz Velenja, Niko Spauk iz Stranj, Bogdan Omulec iz Maribora, Anton Bizjak iz Fram, Marija Petrič in Stanislav Mahkovec iz Ljubljane.

JANNE
KARLSSON

SONY, PETRA IN ROMAN

Sveta trojica :-).

